

ಹಂಚಲ

ಸಂಪಾದಕ

ಡಾ. ಬೈನುದ್ದೀನ ರೇವಡಿಗಾರ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಸಿಕ

1

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2002

★ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣ

-ಡಾ ವೆಂಕಟಗಿರಿ ದಳವಾಯಿ

★ ಐರಾಣಿ ಶಬ್ದದ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪ

-ಡಾ. ಎಸ್.ಎಸ್.ಅಂಗಡಿ

★ ಚುಂಬನದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ

-ಡಾ. ವೀರೇಶ ಬದಿಗೇರ

★ ಒಂದು ಕೆರೆಯ ವೃತ್ತಾಂತ

ಈರಪ್ಪ ಎಮ್. ಕಂಬಳ

★ ಚುಟುಕು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜನಪದರ ರಚನೆಗಳು

-ಪ್ರಕಾಶ್ ಗ. ಖಾಡೆ

ಕವಿತೆಗಳು

ಸತ್ಯಾನಂದ ಪಾತ್ರೋಬ

ಅಂಬಾದಾಸ ವಡೆ

ಅಬ್ಬಾಸ ಮೇಲಿನಮನಿ

ಬಸವರಾಜ ಸೂಳಬಾದಿ

ಡಾ. ಕಾ.ರಾಮೇಶ್ವರಪ್ಪ

ವಿಭಾ ತಿರಕಪಡಿ

ಕೃಷ್ಣ ಕೋರಾ

ಎಮ್.ಡಿ.ವಕ್ಕಂದ

ಡಾ. ವಿನಯಾ

ಎ.ಎಮ್.ಬರಾದಾರ

ಡಾ. ಮಹಾಂತೇಶ ಮಲ್ಲನಗೌಡರ

ಹಂಚಲ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ

ಹೆಂಬಲ

ಪ್ರಂಥುಟ - I ಪ್ರಂಚಿಕೆ - I

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2002

ಸಂಪಾದಕ

ಡಾ|| ಮೈಮುಢ್ಢೀಪ್ ರೇವಡಿಗಾರ

ಪ್ರಧಾನ ಅಂಚೆ ಕಚೇರಿ ಹಿಂದೆ

ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದ ಹತ್ತಿರ

ಬಾಗಲಕೋಟ-587 101

ದೂರವಾಣಿ : 0835-427027

ಹೆಂಬಲದ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ
ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಹೊಣೆ- ಹಕ್ಕು ಆಯಾ
ಲೇಖಕರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು

HAMBALA :

A Kannada Monthly Literary
Magazine

Volume : 1, Issue : 1

September - 2002

Editor :

Dr. Mainuddin Revadigar

Behind Head Post

Near Railway Station

Bagalkot-587 101

Tel : 0835-427027

Printed at :

AMAR OFFSET PRINTERS
BAGALKOT.

ಹೆಂಬಲದೊಳಗೆ.....

★ ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು	2
★ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಬಾಗಲಕೋಟೆ	3
★ ಐರಾಣಿ	10
★ ಚುಂಬನದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ	14
★ ಒಂದು ಕೆರೆಯ ವೃತ್ತಾಂತ	21
★ ಚುರುಕು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜನಪದರ ರಚನೆಗಳು	28
ಕವನಗಳು	
★ ಅಷ್ಟನ ಅಂಗಿ	8
★ ಕನಸಿನದೆಯಲ್ಲಿ	9
★ ಕರಿ ಕೆಂಚ	12
★ ಈ ಸುಂದರ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ	27
★ ಹರಿಗವನಗಳು	18

ಸಮಾಲೋಚಕ ಬಳಗ

ಬಸವರಾಜ ಸೂಳಿಬಾವಿ

ಡಾ. ವೀರೇಶ ಬಡಿಗೇರ

ಡಾ. ರಂಗರಾಜ ವನದುರ್ಗ

ಪ್ರಕಾಶ್ ಗೆ. ಖಾಡೆ

ಅಂಬಾದಾಸ ವಡೆ

ಡಾ. ಕಾ.ವೆಂ.ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮೂರ್ತಿ

ಎಮ್.ಡಿ. ವಕ್ಕುಂದ

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಹೆಗ್ಗಲಗಿ

ಮೋಹನ ಬ. ಪಾಟೀಲ

ಅಬ್ಬಾಸ ಮೇಲಿನಮನಿ

ಡಾ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮೇತ್ರಿ

ಡಾ. ಅಶೋಕ ನರೋಡೆ

ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ...

ಪ್ರೊ.ಎಮ್.ಆರ್.ಕುಂಟೋಜಿ

ಸಿದ್ದು ದಿವಾನ

ಹನಮಂತ ತೆಗ್ಗಲಿ

ನಾಗರಾಜ ನಾಡಗೌಡ

ಎ.ಎಮ್.ಬಿರಾದಾರ

ತಿವಾನಂದ ಪೂಜಾರ

ಗಂಗಾಧರ ಅವಟೀರ

ಹಂಬಲ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಸಿಕ

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2002

ಸಂಪಾದಕ

ಡಾ. ಮೈನುದ್ದೀನ ರೇವಡಿಗಾರ

ಹಂಬಲ ಪ್ರಕಾಶನ

ಪ್ರಧಾನ ಅಂಚೆ ಕಚೇರಿ ಹಿಂದೆ

ರೇಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದ ಹತ್ತಿರ

ಬಾಗಲಕೋಟೆ -587 101

ಒಂದೆಷ್ಟು ಹಂಬಲ .....

ಒಂದು ಗಟ್ಟಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಸಿಕ ಪ್ರಕಟಸಬೇಕೆಂಬ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಯತ್ನದ ರೂಪವಾಗಿ 'ಹಂಬಲ' ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ನನ್ನ ಬಹುದಿನಗಳ ಹಂಬಲವೂ ಹೌದು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಂದು ದ್ವೈಮಾಸಿಕ, ತ್ರೈಮಾಸಿಕಗಳು ಇವೆ. ಓದುಗರಿಗೆ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಎರಡು ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಕಾಯುವ ವ್ಯವಧಾನ ಕಡಿಮೆ. ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಸಿಕದ ಕೊರತೆ ಇದೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ 'ಹಂಬಲ' ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವಾಗಬಲ್ಲದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಮೊದಲ ಸಂಚಿಕೆಯಾಗಿ ಇದರ ಇತಿ-ಮಿತಿಗಳು ನನ್ನ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಹಿರಿಯ ಮತ್ತು ಯುವ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಇದನ್ನು ತಲುಪಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಲೇಖನ, ಕವನ, ಪ್ರಬಂಧ, ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ, ವೈಚಾರಿಕ ಬರಹಗಳನ್ನು ಕಲೆ ಹಾಕುವ ಮೂಲಕ ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಹೊರತರುವ ವಿಶ್ವಾಸ ನನ್ನದು. ಈ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿ ನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ಲೇಖಕರು ಯುವ ಸಾಹಿತಿ ಮಿತ್ರರು, ಉತ್ತಮ ಬರವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ 'ಹಂಬಲ'ವನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೋರುವೆ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತ ಅನಿಸಿಕೆ, ಸ್ಲಹ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸದಾ ಸ್ವಾಗತವಿದೆ. ಇದು ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆ, ಲೇಖನ ಕಳುಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಚಂದಾದಾರರಾಗುವ ಮೂಲಕ 'ಹಂಬಲ'ಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ತುಂಬುತ್ತೀರೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಹಾಲಿಂಗಪುರದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕೋಬರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಜರುಗಲಿರುವ ಹದಿಮೂರನೇ ರಾಜ್ಯ ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸಿದ್ಧತಿಗಳು ನಡೆದಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಗರ ಮುಳುಗಡೆ ತಲ್ಲಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಂಬಲ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎರಡನೇ ಸಂಚಿಕೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಲಿದೆ. ಕೂಡಲೇ ಬರಹಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ. ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ನಿಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಎರಡನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆ. ನನ್ನ 'ಹಂಬಲ' ಈಗ ನಿಮ್ಮದಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸಹಕಾರ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಸದಾ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವೆ. ಈ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ಲೇಖನ, ಕವನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಡಾ॥ ಮೈನುದ್ದೀನ್ ರೇವಡಿಗಾರ
ಸಂಪಾದಕ

ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣ

೨ ಡಾ. ಹೆಂರಿಕಗಿರಿ ದಳವಾಯಿ

ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಎನ್ನುವ ಪದಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಬೆಚ್ಚಿಬೀಳುವ ಇಲ್ಲವೆ ಭಾವೋದ್ವಿಗ್ನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಯೋಚಿಸುವುದು ಉಚಿತವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಗೊಂದಲ, ಸಕೀರ್ಣಗಳ ಮೊತ್ತವಾಗಿರುವ ಈ ಸಂಗತಿಗಳು ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಎಕ್ರತಗೊಳಿಸಿವೆ ಬದಲು ತಲ್ಲಣ ಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ದುರಂತವಾಗಿದೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟವರ್ಗದ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವ ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿವೆ. ರಾಜಕಾರಣದೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಹಂತದವರೆಗೂ ಸಂಘರ್ಷಿಸಿದ ಧರ್ಮ ಇಂದು ಆ ಸಂಘರ್ಷದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜಾಗತೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಅನುಸಂದಾನವನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಸಾಲವಾದ ಈ ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳು ಅನೇಕ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ರವಾನಿಸುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಭ್ರಷ್ಟತೆಯನ್ನು ತಂದಿರುವ ಈ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿವೆ. ಪ್ರಜ್ಞೆ ಯನ್ನು ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವ ಚಿಂತನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿರುವುದಲ್ಲದೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವ , ಧರ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವಗಳ ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗೊಡೆಗೊಂಡು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡ ಆರಂಭ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಧರ್ಮ ಪುನಃ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಆತಂಕಕಾರಿ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವವರಿಗೆ ತೀವ್ರ ಹಿನ್ನಡೆಯುಂಟಾಗಲಿದೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿಸುವ, ಇಲ್ಲವೇ ಉದಾತ್ತೀಕರಿಸುವ ಮನೋಧರ್ಮದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡು ವಿಷಯವನ್ನು ಮುನ್ನಾಡುತ್ತವಾಗಿಯೇ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದೊಂದು ಲೇಖನದ ಮಿತಿಯೂ ಹೌದು!

ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ಉಗಮ - ವಿಕಾಸದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಆಧುನಿಕ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿರದ ಧರ್ಮ-ದೇವರುಗಳ ಚರಿತ್ರೆ, ಕೇವಲ 5 ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳದು ! ಭಯ ಮತ್ತು ಕೃತಜ್ಞತಾ ಮೂಲದ ಧರ್ಮ - ದೇವರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಪಡುವ ಸಂಗತಿ ಅಸ್ಪಷ್ಟ, ಅಮೂರ್ತ ಕಲ್ಪನೆಯೊಂದಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಧರ್ಮ, ಆಕಸ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಯಿಂದ

ಸಾರ್ವತ್ರಿಕಗೊಂಡದ್ದು, ಒತ್ತಾಸೆಯಾದದ್ದು ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಸಂಗತಿ . ಇದಕ್ಕೆ ಆದರದೇ ಆದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸ ಬಹುದು . ಮನುಷ್ಯ ಸಮಾಜದ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಿಂದು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಧರ್ಮ, ಸಾಧಿಸಿದ್ದಕ್ಕಿಂತಲೂ ರಕ್ತಪಾತವನ್ನೆ ಹರಿಸಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚು. ಹೀಗಾಗಿ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಲೆ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಕಿಚ್ಚಿನಂತೆ ಹಬ್ಬಿಸಿದೆ. ಭಾವೈಕ್ಯತೆ, ನಿಸ್ವಾರ್ಥಕತೆ, ನಿಸ್ಪಕ್ಷಪಾತತೆಯನ್ನು ಹೊತುಹಾಕಿ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು, ಮೌಢ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯ ಸಂಕೀತವಾಗಿದೆ . ಸಾಮಾನ್ಯನಲ್ಲಿ ಕೀಳರಿಮೆಯನ್ನು ತುಂಬಿ ಆತ್ಮಬಲ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯನ್ನೇ ಕಸಿದುಕೊಂಡ ಈ ಧರ್ಮ ದೇವರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ವರ್ಗ ಜಾತಿಯ ವಶದಲ್ಲಿರುವದರಿಂದಲೇ ಫ್ರೇಂಚ್ ಲೇಖಕ ನೀಚಿ ಹೇಳುವುದು “ ದೇವರ ಸತ್ತ ” ಎಂದು. ಹೀಗಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಗೋರಿಗಲೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಮಗೆ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಇದು ರೂಪಿಸಿದ್ದು ನಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನಲ್ಲ ; ಸ್ಮಶಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಎನ್ನುವುದು ಕಟುವಾದರೂ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಪ್ರಸಂಗ ಅತ್ಯಂತ ಬಾವುಕತನದ್ದು . ಏಕೆಂದರೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವೂ, ವ್ಯಯಕ್ತಿಕವಾದ ನೆಂಟು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೌಲ್ಯವಾದದ್ದು ವ್ಯಕ್ತಿ ವರ್ಗ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ . ಇದು ಮನಸ್ಸಿನ ನೆಮ್ಮದಿಯ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಯನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆಯೆಂದರೂ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿದ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಹೆಚ್ಚು . ಹೀಗಾಗಿ ಧರ್ಮದ ಸ್ಥಾನ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದದ್ದು ಸಂವೇದನಾಶೀಲವಾದದ್ದು. ಇದರ ಸ್ಥಾನ ನಿರ್ದೇಶನದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಇಡೀ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಅದಲುಬದಲಾದದ್ದು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ . ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಭದ್ರವಾಗುವಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟದ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಾಸ್ತಿಕವಾದವನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಬಲ ಶತ್ರು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿ, ಕುತಂತ್ರಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತಾಣವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ. ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿರಿಸಿದ ಧರ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಉದಾರತೆಗಿಂತಲೂ ವಿಕೃತಗೊಂಡದ್ದೇ ಹೆಚ್ಚು ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಧರ್ಮ “ ಬದುಕು ” ಆಗುವುದರ ಬದಲು “ ಧರ್ಮ ಅಫೀಮು ” ಆದದ್ದು . ಯಂತ್ರಯುಗದಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ತನ್ನ ಕರಿನೆರಳನ್ನು ಚಾಚಿರುವಾಗ, ಈ ಹಿಂದಿನ ಕ್ರೌರ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲುಂಟಾಗುವ ಜೈವಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡದೇ, ದೈವಿಕತೆಗೆ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ “ ಧರ್ಮ ” ಎಂದಿಗೂ “ ಯಜಮಾನ ” ಪೀಠದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂಬ ಹಠವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ . ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಎಂತಹ ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಗೂ ಸಿದ್ಧ. ಇಂತಹ ಒಪ್ಪಂದಗಳಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಒಂದು. ತತ್ತ್ವ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ, ನಿಷ್ಕೆಯ ಮೂಲಕ ಧರ್ಮ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಳಿಸುವ ಬದಲಾಗಿ ಇಂದು ಕ್ಷಿಪಣಿ, ಟ್ಯಾಂಕರ, ಸೂಪೆಡ

ಬಾಂಬು ಗಲೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಸಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಇವೇ ಈ ಧರ್ಮದ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳು. ದೇವಾಲಯಗಳು ಕಾನೂನುಗಳು. ಈ ಬದಲಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮ ಗುರುವಿನ ಮಗನಾಗಿದ್ದು ಹೇಳಿದಂತಹ ಅಮೇರಿಕಾದ ರಾಬರ್ಟ್ ಇಂಗರ್‌ಸೋಲ್‌ನ ಮಾತುಗಳು ಜೀವಂತವಾಗಿವೆ. “ಯಾರು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಮನುಷ್ಯರ ಕೊಲೆಗಾರರು” ಎಂಬ ಪ್ರತಿರೋಧನ ಮಾತುಗಳು ದೇವರ ಧರ್ಮರಹಿತ ಸಮಾಜದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಭಯವನ್ನೇ ಮೂಲ ಬಂಡವಾಳವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಧರ್ಮಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನ ದೋಷಗಳನ್ನಾಗಿಸಿದ ಅದನ್ನು ಪಾಪ ಚಿಂತನೆಗಳೆಂದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಕ್ಕೆ ಈಡುಮಾಡಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಅನೇಕ ಇವೆ. ಇದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು ನಡೆದಿವೆಯಾದರೂ, ಶಾಸ್ತ್ರ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅರಿವನ್ನು ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮಕ್ಕೆಂದು, ಮೌಢ್ಯತೆ, ಕರ್ಮಕಾಂಡಗಳು ಈ ಜನ್ಮಕ್ಕೆಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಹಂಚಿದ ಧರ್ಮಗಳ ಪಾಲಿಗೆ “ಜಾಗತೀಕರಣ” ಒಂದು ಸವಾಲಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇವೆರಡೂ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗದೆ parallel ಆಗಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ “ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ” ಗಳು ಅಪಾಯಕಾರಿ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿ ಕಾಡುತ್ತವೆ. ಇಂದಿನ ವಿಷಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಹಜವೆನ್ನುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಇವೆರಡರ ಪಾತ್ರ ಅದ್ಭುತವಾದದ್ದು, ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದದ್ದು. ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು, ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಜಾಣ್ಮೆ ರೋಚಕವಾದದು.

ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಾತೀತವೆನ್ನುವಂತೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮಂಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅನೇಕರ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಆಧಾರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಆರ್.ಎಸ್.ಥಾಮಸ್ ಹೇಳುವಂತೆ “ಧರ್ಮವು ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯ ಒಂದು ಅನುಭವವಾದರೆ, ಗಾರ್ಡನರನ್ನು” ಧರ್ಮವು ಮನೋಭಾವ, ವಾಂಛಲ್ಯ. ಆವೇಗ, ಊಹೆ ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ್ದು ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಇಂತಹ ಭ್ರಮೆಗೆ ಒಳಗು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಅವಿರತವಾಗಿ ನಡೆದೇ ಇದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮಾತನಾಡುವ ಬದಲಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದೆ. ವಿಶಾಲ ತಳಹದಿಯ ಚೈತನ್ಯವಾದದ ಎಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತೊರೆದುದರಿಂಲಿ ಕವಿಮನಸ್ಸು “ದೇವರೆಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯರಾದದ್ದಿನ ಈ ಜಗತ್ತು ಹೊಸ ಹಗಲನ್ನು ಹಡೆಯುತ್ತದೆ” ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ ಬ್ರಮನಿರಸನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಮಾನವಂತ ಮನಸ್ಸುಗಳ ಕನಸುಗಳ ಸಹಜ ಚಡಪಡಿಕೆಗಳಂತೆ ತೋರುವ ಈ ವಾಸ್ತವಿಕ ಭಾವನೆಗಳು ಬದುಕಿನ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿದ ಘೋಷಣೆಗಳಂತಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಧರ್ಮ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ತೊಡಕಾಗಿರುವುದು ಜಾಗತೀಕರಣ ಸರಕು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತಿರುವ ಜಾಗತೀಕರಣ ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ಪುಟ್ಟ ಗ್ರಾಮ ವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ವಿಶ್ವಮಾನ್ಯವಾಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಮಹತ್ವಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ನೀತಿ ರಾಕ್ಷಸ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣವು ಅಗತ್ಯ, ಅನಿವಾರ್ಯವೆನಿಸುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಭ್ರಮೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿದೆ. ಕೃತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಂಪತ್ತು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ತಂತ್ರವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ತೊಂಬತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಪರತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿ ಮಾನಸಿಕ ದಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮೂಲಭೂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಶ್ರೀಮಂತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರ ಕೃಪೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದ ಸಂದಿಗ್ಧ ಸ್ಥಿತಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಕುಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬೆಲೆಗಳು ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯತ್ವ ಸೇವೆ, ಕರ್ತವ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಷ್ಟು ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ. ವ್ಯವಹಾರದ ಸಂದರ್ಭವಾದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರದರ್ಶನದ, ಮಾರಾಟದ ವಸ್ತುಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಲಿಷ್ಠರು ಮಾತ್ರ ಬದುಕಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. “ಒಬ್ಬ ತನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯವನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗಾಗಿ ಬಳಸುವುದು ನೆರವು ಅನುಕಂಪಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ, ಹಣಕ್ಕಾಗಿ!” ಈ ಹೃದಯಹೀನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯಂತ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಗೌಣಗೊಳಿಸಿ ಬೌದ್ಧಿಕತೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣವು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ನೈತಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಎಂ. ಜೆ. ಚಂದ್ರತೇಖರಯ್ಯನವರು ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ಸೆಕ್ಸ್ ಕೇವಲ ಟ್ರೇಡ್ ಮಾತ್ರ. ಮಾದಕ ವಸ್ತು ಸಾಗಣೆ, ಸೇವನೆ, ಅಪರಾಧವೇ ವಿನಃ ಅನೈತಿಕವಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಅದು ಮನುಷ್ಯನ ನೈತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ನೈತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ದಿವಾಳಿತನವೇ ಕಾರಣವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅ ಇದರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತ ಮುಂದಿನ ನೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ 90% ದೇಶಿ ಭಾಷೆಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಭಾಷೆ ನಾಶವಾಗುವ ಮೊದಲು ಆ ಭಾಷೆ ಹುಟ್ಟಿ ವಿಕಾಸಗೊಂಡ ಅನನ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದು ಪಶ್ಚಿಮದ ಏಕರೂಪಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬುಲಿಡ್ಡುಜರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನಿರ್ನಾಮಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ವಿಷ ಸರ್ಪದೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಒಪ್ಪಂದಗಳಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿತವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವಿಗಿಂತಲೂ ಮನುಷ್ಯ ಅಗ್ಗ. ಇನ್ನು ಕೆಲಸಾರಿ ಜೀವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆ. ಅವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗೋ, ಇಲ್ಲವೇ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತವಾಗಿಯೋ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಿಡುತ್ತಾರೆ. ನವ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಶಿಶುವಾದ ಜಾಗತೀಕರಣ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದೂಕುಗಳನ್ನು ರವಾನಿಸುತ್ತದೆ. ಯುದ್ಧ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿರುವ ಅಮೇರಿಕದಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಗ್ರಾಹಕ

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಪಸರಿಸುತ್ತದೆ. ಪರಂಪರಾನುಗತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಮರೆಸುವ ಆಕರ್ಷಕತೆಯನ್ನು ಜಾಗತೀಕರಣ ಹೊಂದಿದೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಕೀಳರಿಮೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ, ಅದರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ತಂತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿರುವ ಜಾಗತೀಕರಣದ ವಿರುದ್ಧ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಶಯಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಾನಸಿಕ ಗುಲಾಮತನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಪಾತಳಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಯೋಚಿಸುವ ಶಕ್ತಿಗಳಷ್ಟೆ! ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಸಾಮ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜಾಗತೀಕರಣ, ಧರ್ಮ ಸಂಗತಿಗಳು ಖಚಿತ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನೇ ಹೊಂದಿದೆ. ಶತ್ರು - ಮಿತ್ರರನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತಲೇ, ಮುನ್ನಡೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕುವ ಜರೂರತೆ ಇದೆ. ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಧರ್ಮ ಬಂಡವಾಳವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ತಂತ್ರವನ್ನು ಜಾಗತೀಕರಣ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದೆ. ಧರ್ಮವು ನಾಸ್ತಿಕವಾದವನ್ನು, ಜಾಗತೀಕರಣ ದೇಶೀವಾದವನ್ನು ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದುವರೆದಿವೆ. ಇಂದು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ತೀಕ್ಷ್ಣಗೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸಿ ನಾಶಗೊಳಿಸುವ ಯಾವ ನಿಯಮಗಳನ್ನೂ ನಾವು ಸರಳವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಭವಿಷ್ಯದ ದಿನಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜಾತ್ಯಾತೀತ, ಮನುಷ್ಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯತೆ ಇದೆ.

ಇವೆರಡನ್ನು ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಮನಸ್ಥಿತಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಸಹ ರೂಪಿಸುತ್ತಿವೆ. ಧರ್ಮಸಮಾಜದ, ಯಂತ್ರಸಮಾಜದ ಮಿತಿಗಳನ್ನು, ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ನಾವು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದ, ತಿರಸ್ಕಾರವೊಂದೆ ಸೂತ್ರವಾಗಬೇಕು. ಅವುಗಳು ಸರಳಗೊಳ್ಳಬೇಕು ಇಲ್ಲವೆ ಉದಾತ್ತಗೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಹೇಳಿಕೆಗಿಂತಲೂ ಪರ್ಯಾಯ ಆಲೋಚನೆಗಳೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸ್ತುತವೆನಿಸುತ್ತವೆ.

ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನೇ ಕೊಡುವುದು ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಬೇಕು. ಇವುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು, ನಿವಾರಿಸುವುದು ಸುಲಭದ ಮಾತಲ್ಲ ನಿಜ ಆದರೂ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯತೆ ಇದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಧರ್ಮ, ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥ, ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೇವಾಲಯ ವಾಗುವುದು ಪರ್ಯಾಯ ನೆಲೆಗಳಾಗಬಹುದು.

ಮೊನ್ನೆ ಹಳಿಟ್ರಂಕು
ಬಿಚ್ಚಿದಾಗ,
ನಿಯತ್ತಿನ ನಾಯಿ
ಬಿಚ್ಚಿಗೆ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡಂತ್ತಿದ್ದ
ಸತ್ತ ಅಪ್ಪನ ಅಂಗಿ
ಸಿಕ್ಕು!

ನನ್ನಷ್ಟಿದ್ದಾಗ ಹೊಲಿದ ಅಂಗಿ
ಬರಬಹುದೆಂದು, ತದ್ರೂಪ
ನಾನಾಗಬಹುದೆಂದು
ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಕನ್ನಡಿ ಮುಂದೆ
ನಿಂತೆ .
ಅಜಾನಕ್!

ಕೈಕಾಲು ಮುಖದಗುಂಟ
ಹರಿದ ಅಂಗಿ ಬಿಚ್ಚಿಗಿನ ನಾಯಿ
ನೆಕ್ಕುವಂತೆ
ಆರೀರಪೂರ್ತಿ ಉರಿ
ಸುರುವಿದಾಗ
ಝಾಡಿಸಿ ಅಂಗಿ ಬಿಚ್ಚಿ
ಮುದ್ದೆಮಾಡಿ ಟ್ರಂಕೆಗೊತ್ತಿಬಿಟ್ಟೆ !
ಮುದ್ದಿಯಾದ ಅಂಗಿ
ನಿಯತ್ತಿನ ನಾಯಿಗೆ
ನಿದ್ದೆಹತ್ತಿದಂತೆ
ಪ್ರಶಾಂಕವಾಗಿತ್ತು !

ಕನಸಿನೆದೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿನ ಇರುಳು

೧ ಬಸವರಾಜ ಸುಳಿಭಾವಿ

ಈ ಇರುಳು

ಮೆಲ್ಲನೆ ಕರಿಮಸಿಯಂತೆ

ಹರಡಿ

ನವಿರು ನೆನಪಿನ

ಬಿಳಿ ಕಾಗದ ಮೇಲೆ

ಇಳಿಯ ಬಯಸುತ್ತದೆ.

ಭಾವ ಬಣವೆಗೆ

ಕಿಚ್ಚಿಡುವಂಥ ನಾಲಿಗೆ ಚಾಚಿದೆ

ಕನಸಿನ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳ

ಕಿತ್ತುವೆನ್ನುತ್ತಿದೆ

ಬೀಜ ಮೊಳಿಸುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು

ನನ್ನೊಳಗಿನ ಆಶಾವಾದವನ್ನು

ಇದು ಬಂಜರು ಮಾಡಲು ಬಯಸಿದೆ

ಅದಕಾಗಿಯ ಸಖಿ

ತುಸು ಎಚ್ಚರಿರಬೇಕಾಗಿದೆ

ನೆನಪಿನ ಪಾಟೆ ಒರಿಸಿ

ಹಸನಿಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮುಳುಗಡೆಯ ಹಾಡು

೨ ಕೃಷ್ಣ ಕೋರಾ

ಮುಳುಗಿಸಿದವರು ಯಾರು ?

ಸರಿ ಸುಮಾರು ಮೂರು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ !

ಮುಳುಗಡೆಯೆಂಬ ನಿಂತ ನೀರಲ್ಲಿ

ಮುಳುಗಿಸಿದವರು ಯಾರು ?

ಅಧಿಕಾರರಾಣಿಯ ತೋಳ ತೆಕ್ಕೆ

ಬದಲಾದಾಗೊಮ್ಮೆ

ಹೊಸ ರಾಗದಲಿ ಮುಳುಗಡೆಯ ಹಾಡು

ಪೇಪರ್ ಹುಲಿಗಳು

ಕಸದ ಬುಟ್ಟಿ ಸೇರುವ ವರೆಗೆ

ಮುಳುಗಡೆಯ ಹಾಡು ಹಾಡುತ

ಮುಳುಗಿಸಿದರು ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಬಾಳು.

ಗ್ರಹಣ ಹಿಡಿದ ಕಾಲ ಚಂದ್ರನ

ವಿಮೋಚಿಸಲು ರಾಹು-ಕೇತುಗಳ

ಒದ್ದೊಡಿಸಿ ಎಚ್ಚರಾಗಿ ಇನ್ನು

ಮುಳುಗದಿರಿ, ಮುಳುಗಿಸಲು ಮತ್ತೆ

ಬರುತಿಹರು, ಅದೇ ಹುಲಿಗಳು

ಅದೆ ಹಾಡು ಹಾಡಲು.

ಕಾಲ ಹರಣ ಬೇಕಿಲ್ಲ

ಗೊಡ್ಡು ಪುರಾಣ ಸಾಕೇಗ

ನಿಚ್ಚಳ ನಿಲುವು ಬೇಕೆಗ.

‘ಐರಾಣಿ’ ಶಬ್ದದ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪ

೨ ಡಾ|| ಎಫ್.ಎಫ್. ಅಂಗಡಿ

ವಿವಾಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ‘ಐರಾಣಿ’ ತರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇತ್ತೀಚೆಯದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ವೇದ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇತ್ತು. ಕುಂಬಾರನ ಮನೆಯಿಂದ ಐರಾಣಿ ತಂದರೆ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಶುಭವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಐರಾಣಿಯ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಆರ್ವಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ. ‘ಆರ್ಚಿಸಿ ದೈರಣಿಯೊಳಂ ತುಂಬಿ ಸುಮಂಗಳಿಯರ್ ತಂದಿರ್ಪರ್’¹ ಪೂಜಿಸಿದ ಕಾಂತದ ದೈರಣಿಯ ಶೋಭೋಪಕರಣ ²ನಾಗೋಲಿಯ ದಿನ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡನನ್ನು ದೇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆರಣ್ಯ (ಅಂದರೆ ಮದುವೆಯ ದಿನ ಕಳಸದಲ್ಲಿ ತರುವ ನೀರು) ಮುಂದೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಕಂಚು ಹತ್ತಿಸಿದರು.³ ಐರಾಣಿಯ ಮಡಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಅದರ ಏಳು ಸಮುದ್ರಗಳು ತುಂಬಿವೆ ಎಂಬ ನಂಬುಗೆ ಇದೆ.

‘ಐರಾಣಿ’ ಶಬ್ದ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ತುಂಬ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿದೆ. ‘ಆಯಿರೆ’ (ಐರೆ) ಎಂದರೆ ‘ಸುಮಂಗಲಿ’ (ಮುತ್ತೈದೆ) ಎಂದರ್ಥ. ಈ ಶಬ್ದ ಇಂದು ‘ಐದೆ’ ಎಂಬ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ. (ಮುತ್ತೈದೆ) ‘ಐದೆ’ ಎಂಬುದರ ಪ್ರಾಚೀನ ರೂಪ ‘ಆಯಿರೆ’ ಎಂದಾಗಿತ್ತು. ಆಯಿರೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಸಂಸ್ಕೃತದ ‘ಅಚಿರಾ’ದ ತದ್ಭವವೆಂದು ಕಿಟಿಲ್ ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.⁴ ಅಚಿರಾ ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥವೂ ಮೂಲತಃ: ‘ನವವಧು’ ಎಂದಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರ ತದ್ಭವ ರೂಪವಾದ ಆಯಿರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ‘ಸುಮಂಗಲಿ’ ಎಂದಷ್ಟೇ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದುದಾಗಿದೆ. (‘ಅಚಿರಾ’ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಹಲಾಯುಧ ನಿಘಂಟುವಿನಲ್ಲಿ ‘ಜಿವತ್ಪತ್ತಿ’ ಎಂದರೆ ಸುಮಂಗಲಿ ಎಂಬರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ) ಐರಾಣಿ ಎಂದರೆ ವಿವಾಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುಮಂಗಲಿಯರು ತರುವ ಮಡಕೆಗಳು ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳು ‘ಐರಾಣಿ ಶಾಸ್ತ್ರ’ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

‘ಐರಾಣಿ’ ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ತರುವ ಸನ್ನಿವೇಶವೂ ಅಷ್ಟೇ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಐರಾಣಿ ತರಲು ಕುಂಬಾರನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಒಂದು ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಮೂರು ಸೇರು ಅಕ್ಕಿ, ಐದು ಸೇರು ಅಕ್ಕಿ ಮುಚ್ಚನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಐದು ವೀಳ್ಯದಲೆ, ಅಡಕೆ, ಅರಿಶಿನ, ಬೇರು, ಒಂದು ಸೇರು ಬೇಳೆಕಾಳು, ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಎಣ್ಣೆ ಕುಡಿಕೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಿಷ್ಟನ್ನು

ಐರಾಣಿ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವರು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಉಳಿದವರು ಕಳಸ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾರತಿ ಹಿಡಿದು ಸನಾದಿ ಇಲ್ಲವೇ ಕರಡಿ ಮಜಲು ಸಮೇತವಾಗಿ ಕುಂಬಾರನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಕುಂಬಾರನ ಆವಿಗಿತಿಗುರಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಕುಂಬಾರ ಎಳು ಮಡಕೆ, ಎರಡು ಕುಡಿಕೆ ಹಾಗೂ ಐದು ಬಿಂದಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮಡಕೆಗಳಿಗೆ ಸುಣ್ಣ ಬಳಿದು ಬಣ್ಣದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು (ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಳಸದ ಚಿತ್ರಗಳು) ರೇಖಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಡಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಐದು ಉತ್ತತ್ತಿ ಅರಿಷಿಣ ಬೇರು, ಕೊಬ್ಬರಿ ಚೂರುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ನಂತರ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿ ಮಡಕೆಗಳ ಬಾಯನ್ನು ಬಿಳಿ ಅಥವಾ ಕೆಂಪು ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ತಯಾರಾದ ಮಡಕೆಯನ್ನು ಐರಾಣಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಐರಾಣಿ ಬಹಳ ಪವಿತ್ರವಾದುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಮೈಲಿಗೆಯೂ ಆಗಬಾರದೆಂದು ಸದಾ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಐರಾಣಿ ತರುವಾಗ ಸುಮಂಗಲೆಯರು ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಕುಂಬಾರರ ಮನಿಯಾಗ ಜಂಬಾರವೇನಮ್ಮ
ರಂಬೀಗೆ ಐರಾಣಿ ಕೊಡಬೇಕು | ದ್ಯಾಮವ್ವ
ಕಂಕಣ ಭಾಗ್ಯ ಹೊದಿಸಾಲೆ ||
ಕುಂಬಾರ ಮನಿಯಾಗ ಜಂಬಾರವೇ ನಮ್ಮ
ನಿಂಬೀಗೆ ಹರಿನೀರ ತಿರುವ್ಯಾದೆ | ಗುಂಡಣ್ಣ
ರಂಬಿ ಬಂದು ಐರಾಣಿ ಕೊಡಬಾರೆ||

ವಿವಾಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜರುಗುವ ಐರಾಣಿಶಾಸ್ತ್ರ ಇಂದಿಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ತುಂಬಾ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿ

- 1) ವರ್ಧಮಾನ ಪುರಾಣ 1853 (ಸಂ) ಎಂ. ಮರಿಯಪ್ಪಭಟ್ಟ ಮದ್ರಾಸ್ ವಿ.ವಿ.
- 2) ಕೊರವೆ ರಾಮಾಯಣ (ಸಂ)ಎನ್. ಬಸವರಾಧ್ಯ - ಬಿ.ಎಸ್. ಸಣ್ಣಯ್ಯ
- 3) ಸರ್ವಮಂಗಳಾ 1954 ಚದುರಂಗ
- 4) A Kannada-English Dictionary 1996 ಎಫ್. ಕಿಟಲ್
(ಎಂಟನೆಯ ಮುದ್ರಣ)

ಕೂಗ್ಯಾನ ಕರಿಕೆಂಚ
ಕುರಿಗಳು ಚದುರಾವೆ
ಕಣವೆಯ ಕೆಳಗೆ ಕಿರುಬನ ಕಾಟ
ಕೈಜಾರಿ ಕಣ್ಣೆಪ್ಪ ಕುಣಿದಾವೋ ||

ಕಾರೆಯ ಗಿಡಕೆ ; ಕಂಬಳಿ ಹೊದಿಸ್ಯಾನೆ
ತಿಂಗಳ ಬೆಳಕ ಬಯಸಿ |
ದುಂಡಾದ ಗುಂಡಿಗೆ ಮೂರ್ನಾಮ ಬಳಿದಾನೆ
ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಯಿಂದ ಕನಸಿ|
ಬಾಬಾರೋ ಮಳೆರಾಯ
ಮುಗಿಲಿನ ಮಹಾರಾಯ
ಹಸುರಿನ ಅಧಿರಾಯ
ನಮ್ಮೆದೆಯ ಪದರಾಯ ||

ತಂಗಳ ಮುದ್ದೆಯು ನಿದ್ದೆಯ ಕಡಿಸ್ಯಾನೆ
ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟ ನೆನಸಿ|
ಬಗ್ಗಡದ ನೀರಿಗೆ ಮುಗ್ಗರಿಸಿ ಬಗ್ಯಾನೆ
ಕುಣಿಯುತ ಕುರಿಗಳು ನೆನಸಿ |
ಕುರಿಗಳ ಮರಿಯೋ
ಗುಳ್ಳೆಯ ನರಿಯೋ
ತೋಳನ ನಡೆಯೋ
ಗಿಡುಗನ ಕೊಡೆಯೋ.....||

ಬಂಡಿಯ ಮ್ಯಾಗಡೆ ಕುಡಿಯೊಡ್ಡ ಕುಳಿತವ್ವೆ
ಬೆವರಿಗೆ ಬೆಲೆಯ ಹರಸಿ |
ಸಂದಿಲಿ ಗೊಂದಿಲಿ | ಕಿರುಬಣ್ಣ ಕಾದವ್ವೆ
ರಗುತದ ಉಟವ ಬಯಸಿ
ಕರಿಕೆಂಚ ಕಿರುಬಣ್ಣ
ಉರಿಯುವ ಬಿಸಿಲಣ್ಣ
ಬೆಟ್ಟದ ದ್ಯಾಮಣ್ಣ
ಹೊಟ್ಟೆಲ್ಲ ಉರಿಯಣ್ಣ .....||

ಸಂಜೆಯ ರಂಗಿಗೆ | ನಂಜೆಯ ನೆನೆದಾನೆ
ಗಂಜಿಯ ಗಂಗಳ ಬಯಸಿ |
ಲೋಕದ ಡೊಂಕಿಗೆ ಕೇಕೆಯ ಹಾಕ್ಯಾನೆ
ಕಂಬಳಿ ಮೂಲಕ ಸರಿಸಿ |
ಕುರುಬನ ಮನೆಯೋ
ಕೊಳಲಿನ ಹನಿಯೋ
ಕಣಿವೆಯ ಕರೆಯೋ
ಕಂಬಳಿ ಮೆಗೆಯೋ .....||

ಬರಿಗಾಲು ಕರಿಕಲ್ಲು | ಕಿರುದಾರಿ ಕೊರಕಲು
ಬದುಕಿನ ಯಾತ್ರೆಯ ದಿನಪೇರು |
ಆಳುದ ದೊರೆಗಳು | ಮಾಮೂಲಿ ಜನಗಳು
ಸುಣ್ಣವ ಬೆಣ್ಣೆ ಮಾಡಿದವರು |
ಕಾಡಲಿ ಕುರಿಯೂಟ
ಊರಲ್ಲಿ ಜನರಾಟ
ಬಡತನದ ಬಾಳಾಟ
ದೊರೆಗಳ ಕಾದಾಟ
ದೇಶದ ಒಳನೋಟ
ಶರಣೆಂಬೆ ಭಾರತ .....||

‘ಚುಂಬನ’ ಎಂದಾಗ ಮೈ ನವಿರೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನರೇ ಹೆಚ್ಚು. ಯುವಕ ಯುವತಿಯರಂತೂ ಮತ್ತೇರಿದವರಂತೆಯೇ ಆಗಲು ಶುರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವಿಕೃತ ಬಾವನೆಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದೋ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟೇಕೆ ಮುದುಕರಲ್ಲೂ ಈ ಗುಣವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಇಂದಿನ ಸಿನಿಮಾ, ಟಿ.ವಿ. ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಚಾರ, ಜಾಹಿರಾತುಗಳಂತಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಪ್ರೇರಕಗಳು ಕೂಡ. ಹೀಗಾಗಿ ಚುಂಬನ ತನ್ನ ಸುಂದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಳೆಕೊಂಡು ಕೃಷವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

‘ಚುಂಬನ್’ ‘ಮುತ್ತು’ ‘ಪಪ್ಪಿ’ ‘ಪಾ’ ‘ಉಪ್ಪಾ’ ಇವು ನಾಗರಿಕ ಬದುಕಿನ ಶಬ್ದಗಳಾದರೆ ‘ಬೆಲ್ಲ’ ‘ಮುದ್ದು’ ಇವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ವಕ ಪದಗಳಾಗಿವೆ. ಇವತ್ತು ‘ಬೆಲ್ಲ’ ‘ಮುದ್ದು’ ಎಂಬ ದೇಶೀಯವಾದ ಈ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಪದಗಳು ಇಲ್ಲವಾಗಿ ಮತ್ತೇರಿಸುವ ಚುಂಬನ ಮುತ್ತುಗಳಂತಹ ಸಂಕುಚಿತಾರ್ಥಗಳಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ. ಅವು ಕೆಲವೆಲೈಂಗಿಕ ವಿಷಯದ ಪ್ರತೀಕಗಳಾಗಿವೆ.

‘ಬೆಲ್ಲ’ ‘ಮುದ್ದು’ ಮತ್ತು ‘ಚುಂಬನ’ ‘ಮುತ್ತು’ಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ನೋಡಿದಾಗ ತುಂಬಾ ಭಿನ್ನತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಬೆಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಗ್ರಾಮ ಬದುಕಲ್ಲಿ ಪೀತಿಪೂರ್ವಕವಾದ, ವಿಶ್ವಾಸಭರಿತವಾದ ಅನುಭವ. ಇದು ಕೇವಲ ಶಬ್ದವಲ್ಲ, ಶಬ್ದದಿಂದ ಅದರ ಆಳವನ್ನು ಅಳಿಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಮೂರು ಸ್ಥರಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

1) ತಾಯಿಯ ಮಮತೆಯ ಬೆಲ್ಲ

2) ತಂದೆಯ ಸ್ನೇಹದ ಬೆಲ್ಲ

3) ಇನಿಯ ಇನಿಯಳ ಉದ್ದೇಗದ ಚುಂಬನ

ಮೊದಲಿನದನ್ನು ಮಗವನ್ನು ಬಹು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸವಿಯುತ್ತಾನೆ. ತಾಯಿ ಮಗುವಿನ ಮಧ್ಯದ ಈ ಮುಗ್ಧ ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಮಗತಾಯಿಯಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಮುದ್ದುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವದೆ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕರಾರ ತಕರಾರಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ತಂದೆಯ ಸ್ನೇಹದ ಕಾಣಿಕೆ ಕೂಡ ಇದೆ ಸ್ವರೂಪದ್ದು. ಇದು ಪರಸ್ಪರ ಕೂಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ

ರೀತಿಯದ್ದು. ಆದರೆ ಈ ಕ್ರಿಯೆ ಮಗು ಮನುಷ್ಯನಾದ ತಕ್ಷಣ ನಿಂತುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಮಗು ಮಗುವಾಗಿದ್ದಾಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಗಿಂತ ಇಲ್ಲಿ ಬೆಲ್ಲದ ಸ್ವರೂಪ ನಿಯಂತ್ರಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ರೀತಿ ಮಡಿವಂತಿಕೆ ನೆಲೆಯೂರುತ್ತದೆ. ಮೂರನೆ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಲೈಂಗಿಕ ಉದ್ದೇಶವೇ ಪ್ರಧಾನವಾದದ್ದು. ಬೆಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಈ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದರೂ ಅದು ಅಪ್ರಕಟಿತ ಮತ್ತು ಮರ್ಯಾದ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆದರೆ ಚುಂಬನಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶವೇ ಪ್ರಧಾನ. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಚ್ಚು ಮರ್ಯಾದೆಗಳಿಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾದಷ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಎನ್ನುವ ರೀತಿ ಇಲ್ಲಿನದು. ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ಮೀರಿದ ಹಂತ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ತಾಯಿಯ ಪ್ರೀತಿ ಭರಿತವಾದ ತಂದೆಯ ಸ್ನೇಹಪೂರಿತ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಕಾಮಪ್ರಚೋದಿತವಾದ ಈ ಚುಂಬನದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಅಸಾಧ್ಯ.

ಪ್ರೀತಿಗಿಂತ ಕಾಮ ಇಲ್ಲ ಪ್ರಧಾನ. ಪೇಮ ಎನ್ನುವುದರ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಮತ್ತು ಸಹಜ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕೂಡ ಇದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ವಯೋಮಾನಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ತನುಮನುಗಳಿಗೆ ಹುಚ್ಚಿಡಿಸುವ ಅನುಭವವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಚುಂಬನ ಈ ಪ್ರಖರತೆಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹರ್ಬರ್ಟ್ ಎಂಬ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನಿ - “ಚುಂಬನದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನರಾದ ಜೋಡಿಗಳಿಗೆ ಮಸ್ತಿಷ್ಕವು ಶರೀರದ ಇತರೆ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗ ಅದು ‘ಪ್ಯಾಂಕ್ರಿಯಸ್’ ಮತ್ತು ‘ಅಡ್ರಿನಲ್’ ಎನ್ನುವ ಹಾರ್ಮೋನು ಸ್ರವಿಕೆಯಿಂದ ಲೈಂಗಿಕ ಪ್ರಚೋದನೆಯಾಗಿ ದೇಹದ ನರಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿತವಾಗಿ ಲೈಂಗಿಕಾನಂದಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಮುಖ ತುಟಿ ಕೆನ್ನೆ ಕಿವಿಯ ಕೆಳ ಅಂಚು ಕಣ್ಣು ರೆಪ್ಪೆ ಅಥವಾ ಶರೀರದ ಇನ್ನಾವುದೋ ಅಂಗಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಒಂದೊಂದು ಚುಂಬನಗಳು ಒಂದೊಂದು ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಬಡಿದೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ತನುಮನುವನ್ನು ಪುಳಕಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆರಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಚುಂಬನ ಲೈಂಗಿಕತೆ ಹೊರತಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದೂ ಉಂಟು. ಚುಂಬನಕ್ಕೆ ಭಾಷೆ ಇಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಮೂಕ ಭಾಷೆ. ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ನಡುವೆ ನೆಲೆಸಿರುವ ಈ ಭಾಷೆ ತುಂಬಾ ಅರ್ಥವಿಸ್ತಾರವುಳ್ಳದ್ದು. ಅತೀಯಾದ ದುಃಖ ಸಂತೋಷ ಉನ್ನತತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಇದು ತನ್ನ ಮೂವಿ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಲೇ ಗ್ರಹಿಕೆಗೆ ತರಬಲ್ಲ ಸಕ್ರಿಯವುಳ್ಳದ್ದು. ಮಾತಿನಿಂದ ಹಾಳಾಗುವ ಮೂಢನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಬಲ್ಲದು.

ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆ ಈ ಚುಂಬನಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಆಗಾಧ ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಂದಿನ ಅಧುನಿಕ ಬದುಕಂತೂ ಚುಂಬನ ಎಂದರೆ ಅದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ

ದೇಶಗಳ ಕೊಡುಗೆ , ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಿನಿಮಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಳುವಳಿ ಎನ್ನುವಂತಾಗಿದೆ.

ಈ ಚುಂಬನ ಕುರಿತು ವಾತ್ಸಾಯನನ್ನು ತುಂಬಾ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದು ಇದೆ. ಯಾವ ಚುಂಬನ ? ಎಲ್ಲಿ ? ಹೇಗೆ ? ಎನ್ನುವದರೊಂದಿಗೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಭಾವನೆ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕೂಡ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾನೆ . ಈತ ಹೆಸರಿಸಿರುವ ನೂರಾರು ಚುಂಬನಗಳು ಅನ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನಬೇಕು. ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆಯ ಈ ಗೌರವಪೂರ್ಣ ಕ್ರಿಯೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಇಂದಿನಂತೆ ಎಂದೋ ವಿಕೃತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದು ತನ್ನ ತೂಕವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಎಷ್ಟೋ ಜನರನ್ನು ಸುಖದಿಂದ ದೂರವಿಡುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ.

ಯಾಕೆಂದರೆ ಲಜ್ಜೆಯುತವಾದ ಈ ಕ್ರಿಯೆ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸುತ್ತ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅನುಭವದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖ ಅನುಭವಿಸುವ ಭಾರತೀಯರ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ರೀತಿ ನೀತಿ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರ ಬೌತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಲಾರದು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಚುಂಬನ ಒಂದು ವಿನಿಮಯ ವಸ್ತು ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಕುರುಹು ಆಗಿ ಸ್ಪರ್ಧಾ ಮನೋಭೂಮಿಕೆಯಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸರಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಸಾವಿರಾರು ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಒಬ್ಬನೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚುಂಬನ ಕೊಟ್ಟ ಮತ್ತು ಕೊಡಿಸಿಕೊಂಡ ದಾಖಲೆಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿವೆ.

ಮ್ಯಾಕ ಪಿಯರ್ಸನ್ ಎಂಬವನು ಒಂದೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ 4,444 ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿ ಅಧಿಕೃತ ದಾಖಲೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಒಂದು ಅಂದಾಜಿನಂತೆ ಈ ಚುಂಬನಗಳು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿನ ಕಳ್ಳೆಪುರಿ, ಮಿಡಿಚಿ ಬಜೆ, ಜಿಲೇಬಿಗಳಂತೆ ಜಾತ್ರೆ, ಸಂತೆ , ಮುಂತಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಯವಾಗುತ್ತವಂತೆ.

ಲಂಡನ್ನಿನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಚಿಲುವೆ “ಸುಷ್ವಾರ್ಡಿಸ್” ಎಂಬವಳು ಚುಂಬನ ಮಾರುವ ಒಂದು ಹೊಸ ಪರಂಪರೆಯನ್ನೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳಂತೆ. ಹಾಗೆ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕಿನ ಸೂಪನ್ ಎನ್ನುವ ರೂಪದರ್ಶಿ ತನ್ನ ತೋಳು , ಪಕ್ಕ, ಗಲ್ಲ, ಕತ್ತು, ನಾಭಿ, ಹೊಟ್ಟೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಚುಂಬಿಸಲು ಒಂದೊಂದು ಅಂಗಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿ ಬೆಲೆ ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿದ್ದಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಈ ಚುಂಬನ ಕ್ರಿಯೆ ಅದ್ಭುತ ಮತ್ತು ವಿಕೃತ ಲೈಂಗಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದರೊಂದಿಗೆ ಅನೇಕ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದೆ ಕೂಡ.

ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರಲ್ಲಿ ಈ ಮುಕ್ತ ಚುಂಬಕತೆ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಬಹುಕಷ್ಟ. ನೆಲ್ಸನ್

ಮಂಡೇಲಾನನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿದ ಶಬಾನಾ ಅಜ್ಜಿಯ ಪ್ರಕರಣ ಇದಕ್ಕೆ ಜೀವಂತ ನಿದರ್ಶನ. ಇಂತಹ ವಿವಾದಗಳು ಚುಂಬನದ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಆಷಾಡ ಭೂತಿತನವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ.

ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮ ಉದ್ದೇಗ ವನೇ ಅರ್ಥಗಳು ಚುಂಬನಕ್ಕಿದ್ದರೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಇದೊಂದು ಪ್ರಮಾದವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ಉಪಕಾರಿ ಎಂದು ಕೂಡ ಸಾಬೀತಾಗಿದೆ. ಚುಂಬನದಿಂದ ಬೊಜ್ಜು ಇಳಿಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ಸಾಬೀತಾಗಿದೆ. ನಿಗದಿತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮತ್ತು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಚುಂಬಿಸುವುದರಿಂದ ಸ್ನಾಯುಗಳ ಹಾರ್ಮೋನುಸ್ತವಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ರಕ್ತ ಸಂಚಲನೆ ತೀವ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೃದಯದ ಈ ಆಕಂಚನ ಮತ್ತು ಸಂಕುಚನ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಮ್ಲಜನಕ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಹೃದಯದ ಮಾಂಸಖಂಡಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದ ಬೊಜ್ಜುಕರಗಳು ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಈ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ತಿರುಳು.

ಈ ಚುಂಬನದಿಂದ ಸಿಗುವ ಅತಿಯಾದ ಅಹ್ಲಾದಕತೆ, ಉತ್ಸಾಹಗಳು, ಆರೋಗ್ಯತೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಚುಂಬನಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದ ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಚುಂಬನದ ಉತ್ಸಾಹ ಹೊರಜಗತ್ತಿನಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ದೂರ ಒಯ್ದುಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಈ ಉನ್ನತತೆ ಹೃದಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೆರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಸಾರೆ ಸಿಗುವ ಆಮ್ಲಜನಕಕ್ಕಿಂತ ಶರೀರದಲ್ಲಿನ ಜೀವಕೋಶಗಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಮ್ಲಜನಕ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿ ದೀರ್ಘಾಯುಷಿಯಾಗ ಬಲ್ಲನೆಂಬ ಮಾತೂ ಇದೆ. ಪ್ರತಿ ಚುಂಬನ ಮಾನವ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 55 ರಷ್ಟು ಶಾಖವನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮುವಷ್ಟು ಶಕ್ತಿದಾಯಕವಾದದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವು ಚುಂಬನದ ಅನಕೂಲಕರ ವಿಷಯಗಳಾದವು. ಇನ್ನು ಪ್ರತಿಕೂಲಕರ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಒಂದುಕಡೆ ಚುಂಬನ ರೋಗ ಪರಿಹಾರ, ಆಯುಷ್ಯವೃದ್ಧಿ ಎಂತಾದರೆ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಆಯುಷ್ಯ ಕಡಿಮೆ ಎನ್ನುವ ವಾದ ಇದೆ. ಎರಡು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮಗಳು. ಅವುಗಳ ನಿಯಮಿತತೆ ಸಮಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಮೇಲೆ ಈ ಸಂಗತಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ.

ಚುಂಬನದಲ್ಲಿ ಸಂಯಮ ಬಹು ಮುಖ್ಯ. ತುಟಿತುಟಿಗಳ ಸುಖಸಂಗಮದ ಉನ್ನಾದ ಅನೇಕ ಸೊಂಕು ರೋಗಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಬಲ್ಲದು. ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದ ಈ ವಿಷಯಲೋಲುಪತೆ ಸುಧೀರ್ಘವಾದ ಬದುಕನ್ನು ಬಲಿತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲದು. ಅಪರಿಚಿತರೊಂದಿಗಿನ ಈ ಕ್ರಿಯೆ

ಕಜ್ಜೆ, ಕ್ಯಾನ್ಸರ್, ಎಡ್ಸ್ ನಂತೆ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ ಚರ್ಮರೋಗಗಳನ್ನು ತರಬಲ್ಲದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಚುಂಬನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೋಗಾಣುಗಳು ವಿನಿಮಯವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇವು ಮೇಲಿನ ಸೊಂಕು ರೋಗಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಬಲ್ಲವು.

ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದು ಅರ್ಥಗಡುತ್ತಿರುವ ಚುಂಬನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು, ಅದಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಸೋತು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಜನ ಬದುಕನ್ನು ತಿಳುವಳಿಕೆಯತ್ತ ಪಾಲಿಸುವದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಉನ್ನತ ಮುಖಪುಟಗಳು, ಸಿನೇಮಾ, ಟಿ.ವಿ., ಜಾಹಿರಾತುಗಳು, ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮನೋಭಾವನೆಯಿಂದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಂಗಾಗಳ ಸೂರೆ ಮಾಡುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೈತಿಕವಾದ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ತಿಳಿ ಹೇಳಲು ಶ್ರಮಿಸುವದು ತುಂಬ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಹನಿಗಳು

ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೊಳಗೊಂದು ದೀಪವಿದೆ
ನನ್ನ ಸಣ್ಣತನಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡು
ನಿನ್ನ ಎದೆಯೊಳಗೊಂದು ನದಿಯಿದೆ
ನನ್ನ ಹೊಲಸುತನಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಬಿಡು
- ಎಮ್.ಡಿ.ವಕ್ಕುಂದ

ನಾನಲ್ಲ
ಅಲ,ಬೇಲ,ತೆಂಗು,ಕಂಗು
ಮಾವು,ವೀಳಿ, ಬಾಳಿ
ನಾನೊಂದು ಹುಲ್ಲುಗರಿಕೆ
ಹುಲ್ಲುಗರಿಕೆಯಾಗಿಯಾದರೂ
ನನ್ನ ಬೇರನ್ನು ನಾನೇ ಕಚ್ಚಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.
- ಡಾ.ವಿನಯಾ

ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಳೆ ಉಳಿದಿದೆ
ಬೀಳುವ ಮನೆಗಳು
ಹೊಡೆದು ತಿನ್ನುವ ಹಣದ ಠಕ್ಕರು
ಬಾಡುವ ಹೂಗಳು
ಬಾ ಗೆಳೆಯ ನಿರಂತರ ಪರಿಮಳ ಇರುವ
ಕೇವಲ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ
- ಎ.ಎಮ್. ಬಿರಾದಾರ

ನೀನು ನನ್ನ ಕಡೆ ಕಣ್ಣು ಮಿಟುಕಿಸಿದಾಗ
ಸಾವಿರಾರು ಬೇಳು ಕುಟುಕಿದಂತಾಗಿ
ವಿಷ ಅಳಿಸಲು ಒಂದೇ ಔಷಧಿ
ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ಸುತ್ತಬೇಕು ಸಪ್ತಪದಿ
- ಡಾ. ಮಹಾಂತೇಶ ಮಲ್ಲನಗೌಡರ

ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹಿತ್ತಲದಲಿ ಇರುವ ಗಿಡ
ಇರುವ ಗಿಡದ ಮೇಲೆ
ದಿನವೂ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಆಡಿ ನಕ್ಕು ನಲಿದು
ಮಾರಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ
ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ

ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಪುಟ್ಟದಾದರೂ
ಇದೆಯಲ್ಲವೇ ಅದಕ್ಕೂ ಮಿಡಿತ
ಹೃದಯ ಬಡಿತ
ಮನುಷ್ಯನ ನೆರಳು ಕಂಡರೆ ಸಾಕು
ಹಾರುವದು ಬುರ್ರನೇ
ಒಂದೇ ನೆಗೆತಕ್ಕೆ ಆಕಾಶದೆತ್ತರಕ್ಕೆ
ತನಗೆ ತೋಚಿದ ದಿಕ್ಕಿದೆ.
ಯೋಚಿಸಿದೆ - ಒಂದು ನಿಮಿಷ
ಇದು ಯಾರನ್ನು ನಂಬಿ, ನೆಚ್ಚಿ ಬದುಕಿಲ್ಲ
ಅಹಮಿಕೆ, ಅಹಂಕಾರ ಇದರಿಂದ ಬಲು ದೂರ
ಯಾರ ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯ್ಯಲು
ಕನಸು ಮನಸಿನಲು
ಹೊಂಚು ಹಾಕಿಲ್ಲ, ಸಂಚು ಮಾಡಿ ಕುಳಿತಿಲ್ಲ.
ಹಿಡಿದರೆ ಇದು ಹಿಡಿ ತುಂಬ
ಬಿಟ್ಟರೆ ಹಾರಾಟ ಜಗದಗಲ, ಮುಗಿಲಗಲ

ಯೋಚಿಸುತ್ತಲೇ ಅದರ ಬೆನ್ನು ಬಿದ್ದೆ
ಮನುಷ್ಯನಿಗಿಲ್ಲದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ
ಅನುಮಾನ, ಆತಂಕ

ಜಾತಿ, ಮತ, ವರ್ಣಗಳ ಕಿತ್ತಾಟ
ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಗೇಕೆ ಕಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ
ಇದೇಕೆ ಇವುಗಳ ಹೆಸರಿನಲಿ ಕಿತ್ತಾಡುವದಿಲ್ಲ.

“ನೀರು ಕಂಡಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ
ಮರವ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ”
ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಾಲೆ ಆಟ ಆಡುವುದಿಲ್ಲ
ರಕ್ತದೋಕುಳಿ ಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಗಿ
ರಾಮನು ಅಷ್ಟೇ ಬಾಬರನು ಅಷ್ಟೇ
ರಾಮನವಮಿ ಬಂದರೆ ಕುಣಿಯುವದಿಲ್ಲ
ಮೋಹರಂ ಬಂದರೆ ಕೆಕ್ಕರಿಸುವದಿಲ್ಲ
ಗುಜರಾತಿರಲಿ, ಕಾಶ್ಮೀರವೇ ಇರಲಿ
ಅಮೇರಿಕಾ, ತಾಲಿಬಾನಗಳೇ ಇರಲಿ
ಹಸಿವಾಡಾಗ ಆಹಾರ ಹುಡುಕುವುದು
ನೀರು ಕಂಡಲ್ಲಿ ಗುಟುಕರಿಸುವುದು
ಇದ್ದುದರಲಿ ಮರಿಗಳಿಗೆ ಗುಟಿ ಹಾಕಿ
ಬೆಳೆಸಿ ತನ್ನ ದಾರಿಯಲಿ ಹಾರಲಚ್ಚುವುದು.
ಅಲ್ಲವೇ ಇದು ಪ್ರಕೃತಿ ನೀತಿ.

ಕುಳಿತೆ ಇದ್ದೇನೆ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಯನು
ಗುಜರಾತನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತ ನಾನು.
ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ನಲಿಯುತ್ತಲೆ ಇದೆ.
ಅದೇ ಮರದ ಮೇಲೆ
ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ ಹೊರಳುತ್ತಿದೆ
ಗುಜರಾತಿನ ಕಡೆಗೆ.

ದೇಶ ಕಟ್ಟಲು ಮನಸ್ಸು ಬೆಸೆಯಲು
ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಯನು ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕು
ಬೇಕಿಲ್ಲ ನಮಗೆ ಯಾವ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಮನೆ, ಮಠ, ಮಸೀದಿಗಳ ಒಣ ವೇದಾಂತ.

ಒಂದು ಕೆರೆಯ ವೃತ್ತಾಂತ

೨ ಕೇರವ್ವ ಎಂ. ಕಂಬಳಿ

ಮನುಷ್ಯ ಎಷ್ಟೇ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕನಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದರೂ ನಿಸರ್ಗವನ್ನು ತೊರೆದು ಜೀವಿಸಲಾರ. ಈ ಮಾತಿನ ತಥ್ಯ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಇತ್ತೀಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳತ್ತ ತುಸು ದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಸಿದರೆ ಸಾಕು.

‘ಸಾವಿನ ನಂತರ ಏನು ?’ ಎಂಬ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ಭಾರತೀಯ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕೊಡುವ ಉತ್ತರ : ‘ಪಂಚಭೂತ (ಗಾಳಿ, ನೀರು, ಬೆಂಕಿ, ಆಕಾಶ, ಭೂಮಿ)ಗಳಿಂದಾದ ದೇಹ ಮತ್ತೆ ಆ ಪಂಚಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುವುದು’ ಎಂದು. ಆತ್ಮದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ನೋಡಿದಾಗೂ ಆ ಮಾತಿಗೆ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಸತ್ತ ನಂತರ ದೇಹ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲೇ ಕೊಳೆಯುತ್ತಲೋ ಇಲ್ಲ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಾ ಸುಡುತ್ತಲೋ, ಸಂಯುಕ್ತಗಳು ವಿಭಜನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾರಜನಕ, ಆಮ್ಲಜನಕ, ಜಲಜನಕ, ಇಂಗಾಲಗಳು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಂಡು ಮತ್ತೆ ತಂತಮ್ಮ ವಲಯ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಹುಟ್ಟು-ಸಾವುಗಳೆಂದರೆ ಆ ಮೂಲವಸ್ತುಗಳ ಸಂಯೋಗ ಮತ್ತು ವಿಭಜನೆಗೊಳ್ಳುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಷ್ಟೇ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವ ಅಂಕುರವಾಗುವದಿದೆಯಲ್ಲಾ ಅದು ಮಾತ್ರ ನಿಸರ್ಗದ ಅತ್ಯುದ್ಭುತ ರಹಸ್ಯ. ಇದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ. ಅದನ್ನೆ ದಾಸರು ಸಂತರು ಮಣ್ಣಿಂದ ಕಾಯ ಮಣ್ಣಿಂದ ಎಂದರು ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿಸರ್ಗದ ಒಂದೊಂದೂ ನಿಗೂಢತೆಯನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತ ಭೇದಿಸುತ್ತ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಜಯ ಸಾಧಿಸುತ್ತ ಎಷ್ಟೇ ಮೇಲೇರಿದರೂ ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಸಾವಿನ ಮುಂದೆ ಶರಣಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮಣ್ಣಿನ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ಬೀಳಲೇಬೇಕು ಅಂದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಮಣ್ಣನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬದುಕಲಾರ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಅಂದರೇನು ? ಹದ್ದು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿದರೂ ಆಹಾರ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿಯಲೇಬೇಕಲ್ಲವೇ ? ಅದನ್ನೇ ಮಣ್ಣಿಗೂ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಇರುವ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧ ಅನ್ನುವುದು. ಆ ಸಂಬಂಧ ತುಂಬ ದೊಡ್ಡದು. ಮಾತೃಭೂಮಿ ಅಂದರು, ಮಣ್ಣಿನ ಮಣ ತೀರಿಸಲಾಗದು ಅಂದರು. ಹುಡುಕಿದರೂ ಹಿಡಿ ಮಣ್ಣು ಸಿಗದಂಥ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಅಮೇರಿಕಾದಂಥ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರು ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕು ಮಾಡಿದ್ದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಕೊಂಡು ತಂದು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮುದ್ದಾಂ ಕೊಟ್ಟು ಆಟವಾಡಲು ಹಚ್ಚುತ್ತಾರಂತೆ. ಅದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆರೋಗ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಕ್ರಮ, ಮನುಷ್ಯ ಮಣ್ಣಿನೊಂದಿಗೆ ಒಡನಾಟ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂಬ ದೂರದೃಷ್ಟಿ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಪೀಠಿಕೆ ಮಣ್ಣಿನೊಂದಿಗೆ ಅನನ್ಯ ನಂಟನ್ನು ತಿಳಿಸಲು. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನೊರಿಸಿ ಕೆರೆಯ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣನ್ನು ಅದರ ಕೆಂಪು ನೀರಲ್ಲಿ ನೆನೆಸಿ-ಮಿದ್ದಿ ಹದಗೊಳಿಸಿದ್ದ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ

ಮಳೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದಾಗಿ ತುಂಬಿದ ಆ ಕೆರೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದೆಂದರೇನೇ ನಮಗೆಲ್ಲ ಹಬ್ಬ. ನಮ್ಮೊಳಗೆ ದಿವ್ಯವಿಜಯದ ವೀ. ಮಾಧುರ್ಯ ಈ ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತು. ಸುತ್ತ ಎಳು ಕೆರೆಗಳೆಲ್ಲ ಊರು ಎಳೆಂಬರಿಗೆ ಕಾಲ ಕ್ರಮೇಣ ಯಲಂಬರಿಗೆ ಆಗಿ ಈ ಯಲಂಬರಿಗೆಯಾಗಿ ರೂಪಾಂತರವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಾವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮೂರ ಸೀಮೆಯೊಳಗೆ ಇದ್ದ ಎಲ್ಲ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ ಎಳು ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ಸರಿ ಹೊಂದಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಹೀಗಾಗಿ, ಅವೆಲ್ಲ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಬರಗಾಲ ಬಂಟರೆಂದು ಬಿರುದು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದರೂ ಎಳು ಕೆರೆಯ ನೀರು ಕುಡಿದ ಸಾಹಸಿಗಳು, ಕಷ್ಟ ಸಹಿಷ್ಣುಗಳೂ ಎಂಬ ಹೆಮ್ಮೆ ನಮಗಿದೆ, ಇರಲಿ.

ಹಾಗೆ ಕೆಂಪು ಕೆರೆಗೆ ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ನೀರು ಹರಿದು ಬಂತೆಂದರೆ ಸುತ್ತಲಿನ ಬಾವಿಗಳೆಲ್ಲ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಳಗಿನ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಊಟಿ (ನೀರಿನ ಚಿಲುಮೆ) ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಲಗತ್ತಾಗಿದ್ದ ತುಂಡುಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ತಂಗಾಳಿಗೆ ತಲೆದೂಗುವ ದಪ್ಪಕ್ಕಿಯ ನೆಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸದರಿ ಬಾವಿಗಳನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿರುವ ತೋಟ-ಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ರಸದಾಳಿ ಕಬ್ಬು (ಜಿಗಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರುವಂಥ ತಳಿ) ನಳನಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ನನ್ನೂರಿನ ಆ ಕೆರೆ-ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುವಾಗ ನಾವು ಊರಿನ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲಾ ಸಹವಾಗಿಯೇ ಈಜುಪಟುಗಳು, ಬೇಸಿಗೆಯ ರಜಾ ದಿನಗಳಂದು ಹಗಲಿನ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಸಮಯವನ್ನು ನೀರಾಟದಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದದ್ದಿದೆ. ನಿಮಿಷಗಟ್ಟಲೇ ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಅರವತ್ತು ಎಪ್ಪತ್ತು ಅಡಿ ಆಳದ ತಳದಿಂದ ಕಪ್ಪು ಹೂಳನ್ನು ಮುಷ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ತಂದು ಜಾಲಾಡುವುದು ಕಪ್ಪಾದ ಹಳೆಯ ಕಾಸುಗಳೇನಾದರೂ ಸಿಗಬಹುದೆಂಬ ಹುಡುಕಾಟ ಇಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಚಾಸದ ಮೂಲಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಧಿಸಿ ನೀರ ಪಾತಳಿಯ ಮೇಲೆ ಶವಾಸನ ಹಾಕಿ ತೇಲುತ್ತ ದಡದಲ್ಲಿದ್ದವರು ನಿಬ್ಬೆರಗಾಗಿ ನಿಂತು ನೋಡುವಂತೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಗರಾಗಿದ್ದೆವು. ಬಾಲ್ಯದ ಆ ಈಜಾಟದ ಕಸರತ್ತೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಈಗಲೂ ಆರೋಗ್ಯವಂತರನ್ನಾಗಿ ಸಿ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು ನಾನಾದರೂ ನಂಬಿದವನು.

ಮೊನ್ನೆ ಊರಿಗೆ ಹೋದಾಗ ತಿಳಿಯಿತು. ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಹುಡುಗರಾರಿಗೂ ಈಜೇ ಬರುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಾಕೆ ಹೀಗಾಯಿತೆಂದರೆ, ಕಳೆದ ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಾಲವೂ ಕಡಿಮೆ. ಅದರ ಮೊತ್ತಿಗೆ ಹೂಳು ತುಂಬಿದ ಕೆರೆಯ ಪಾತ್ರವೂ ಕುಗ್ಗಿ ನೀರು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಸುತ್ತಲಿನ ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿಲ್ಲ. ಅದೂ ಪಾಲದೆ ಕೊರೆ ಬಾವಿಗಳೆಂದಾಗಿ ಅಂತರ್ಜಲವೂ ಬತ್ತಿ ಹೋಯಿತು. ಜನರಿಗೆ ಈಗ ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ನೀರು ಒದಗಿಸಿದರೆ ಏಕಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಈಜಾಟಲು ನೀರು ಎಲ್ಲಿಂದ ತರಬೇಕು ? ಒಂದು ಕೆರೆ ಬತ್ತಿಹೋದರೆ ಆ ಊರಿನ ಹಾಗೆಗಿಂತಲೂ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ವ್ಯತಿಕ್ರೂಲ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಅಂಶವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಅದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿಯೂ ಕೇರಿ ಕೊರೆಯಾಗಿ ಕಾಡುತ್ತದೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಸಣ್ಣ ನಿದರ್ಶನ.

ಮುಖ್ಯವನ್ನು ಹೊನ್ನವರೆ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ತೂತ್ತು ಎಂದು ಕಮನಮಗಿಕೋಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತು, ಗಣಪ, ತೋಡಿಸ, ಹಾಗೆಗಲಿಂಗ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನೆಲವು ನಮ್ಮೊಳಗಿಲ್ಲಾ ಹಸಿಯಾಗಿದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯೆಂಬರ ಮಣ್ಣಿನ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸುವರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಭೂಮಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಎಳ್ಳು ಅಮವಾಸ್ಯೆ (ಚರಗ ಚೆಲ್ಲುವ) ಮತ್ತು ಶ್ರಾವಣಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಊರ ಸೀಮೆಯಗುಂಟ ಹಾಲು ಎರೆಯುವ ಉತ್ಸವಗಳೆಲ್ಲ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಗೌರವ ಅರ್ಪಿಸುವದೇ ಆಗಿದೆ. ಅದು ಭೂಮಿನಿಷ್ಠವಾದ, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅನ್ನ ಕೊಡುವತಾಯಿಯೆಂದೇ ಬಗೆಯುವ, ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿರುವ ಒಕ್ಕಲು ಮಕ್ಕಳ ಪರಿಪಾಠವಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶಾಸನ ಪದ್ಯವೊಂದಿದೆ. ತಾಯಿಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ತಿಶುವಿಗೆ ಕೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸು ಬಾವಿಯನ್ನು ತೋಡಿಸು, ತೋಪನ್ನು ನೆಡಿಸು.... ಎಂದು ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಹಾಲೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳಂತೆ ತಾಯಿಯ ಆ ಉಪದೇಶಾಮೃತ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವನಾದವನು, ಮುಂದೆ ಸಮಾಜದ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯ ಕೆರೆ ಕಟ್ಟಿಸುವ, ಬಾವಿ ತೋಡಿಸುವ, ತೋಪು ನೆಡಿಸುವಂಥ ಪರಿಸರ ನಿಷ್ಠ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ಎಂಥ ಉದಾತ್ತವಾದ ಆಶಯವಲ್ಲವೆ? ಇದನ್ನೇ ಮಾನವೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಅನ್ನುವುದು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅತ್ಯಂತ ವೇಗ ಬಂದಿರುವ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಬೆನ್ನೇರಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ ಮನುಷ್ಯನ ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳಾದ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಹಾಗೂ ಅನ್ನ ಬೆಳೆಯುವ ನೆಲದ ಕಡಿ ಮತ್ತೆ ಹೊರಳಿ ನೋಡಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಲೆದೋರಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಅಂತರ್ಜಲ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಡವಾದರೂ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರಗಳು ಕೆರೆಗಳ ಹೂಳಿತ್ತುವ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ನೆನೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನೀರು - ಜೀವಜಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದಾಗಿಯೋ ಏನೋ ನದಿಗಳುದ್ದಕ್ಕೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಜೀವ ಜೀವಾಳವಾಗಿದ್ದನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾದೀತೆ? ಅಂತೆಯೇ ಕೆರೆಗಳು ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ಜೀವನಾಡಿಯಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದ್ದವು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಕೆರೆಗೆ ಹಾರದಂಥ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿವೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಿ ಬಳಸಿ ಹೇಳಲು ಹೊರಟಿದ್ದು ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ಕೆಂಪು ಕೆರೆಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಊರಿನ ಕೆರೆಯ ಕತೆಯೂ ಅದೀತೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ.

ಸುತ್ತ ಕಪ್ಪು ಒಡ್ಡಿನ, ಕರಿ ನೆಲದ ವಿಚಾರ ಪಾತ್ರದ ಆ ಕೆರೆಗೆ ಮಸಾರಿ ನೆಲದ ಕಡೆಯಿಂದ ಹರಿದು ಬರುವ ಕನ್ನೀರು ಸಂಗ್ರಹವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದಲೇ ಒನವವರು ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಂಪುಕೆರೆ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು. ಕರಿ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ನೀರು ಕುಳಿತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ವಿಚಿತ್ರ ಪಂಗಮ ಅದು ಕೆರೆ ಅಂದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಕಡಿ ನೀರು ದೊಡ್ಡ ಮದಗವೂ. ಹೆಚ್ಚಿನ ನೀರು ಹರಿದು ಹೋಗಲು ಕೋಡಿಯೂ ಇವೆ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಕಮ್ಮಿ

ತುಂಬಿದ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿನ ಮೂರ್ಯ ಮೂಡಿಸುವ ಬೆಳ್ಳಿಯ ರೇಖುಗಳು. ತಂಗಾಳಿಗಿಂತ ಅಲೆಗಳು ದಡಕ್ಕೆ ಬಡಿದು ಲಯಬ್ಜವಾಗಿ ತಬಲಾ ನುಡಿಸುವುದು: ನೀರ ಮೇಲೆ ಪಾದು ಬರುವ ಕುಳಿಗ್ ಗಾಳಿ ದಣಿದ ದೇಹದ ಬೆವರು ಒರೆಸುವ ಪರಿ ಎಂಥ ಮನಮೋಹಕ! ಉರವಲು ಕಟ್ಟಿ ಗೆಯ ಉದ್ದನೆಯ ಹೊರೆ ಹೊತ್ತು ಕೆರೆ ಎರೆಯ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಲಂಬಾಣಿ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಆಪಾದದ ಗಾಳಿ ಹಿಗ್ಗಾಮುಗ್ಗಾ ಎಳೆದಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವರ ಆ ಸೆಣಸಾಟ ನೋಡಬೇಕು. ಇವನ್ನು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹದಿಹರೆಯದವನಿಗೂ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಾನೇ ಸವರಿಕೊಂಡು ಬೀಗುವ ಮನೋಭಾವವಿರುತ್ತದೆ. ಎದುರಾದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಕುಟ್ಟಿ ಪುಡಿ ಮಾಡುವ ವಜ್ರದೇಹಿಯಾಗುವ ತಹತಹಿಕೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಗರಡಿಮನೆ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೂ ನಿತ್ಯ ಕೆರೆಯ ದಿಬ್ಬದ ಮೇಲೋ ಶಾಲೆಯ ಅಂಗಳಲ್ಲಿಯೋ ದೇಹದಾರ್ಢ್ಯತೆಯ ಕಸರತ್ತು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಇರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಆಗ ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣು ಕೆಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿ ಶಿವಾನಂದರ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವೇ ಜೀವನ-ವೀರ್ಯನಾಶವೇ ಮೃತ್ಯು ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವೇನಾದರೂ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕರೆ ಮುಗಿಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ ಅತಿರೇಕಗಳು ಇಲ್ಲಸಲ್ಲದ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿನ ತಂಪು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನೂ ಕೆಂಪು ಕೆರೆಯ ಎರೆಯ ಮೇಲಿನ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಬರೀ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಓಡುವುದೆಂದರೆ ನನಗೆ ಅಪ್ಯಾಯಮಾನವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಮೆಲುಂದ ಹೊರಟ ಬೆವರನ್ನು ತಂಗಾಳಿಯ ಸೆರೆಗೆ ಒರೆಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಂತರ ಪಕ್ಕದ ಬಾವಿಗೆ ಜಿಗಿದು ದೆಹದಣಿಯುವಷ್ಟು ಈಜಿಮನೆ ದಾರಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. -ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಜೋಳದ ರೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವ ಹಪಾಹಪಿಯಲ್ಲಿ.

ಹೈಸ್ಕೂಲಲ್ಲಿ ನಮಗಾಗ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಾಣೇಶಾಚಾರ್ಯರು ಬಗಲಲ್ಲಿ ಮಡಿಪಂಚಿ ಟವಲು ಸುತ್ತಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಥಳ ಥಳ ಹೊಳೆಯುವ ತಾಮ್ರದ ತಂಬಿಗೆ (ಅವರ ತಲೆಯೂ ಅಂತೆಯೇ) ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬೇವಿನ ಕಡ್ಡಿಯ ಬ್ರಶ್ ನಿಂದ ಹಲ್ಲುಜ್ಜುತ್ತ ಕೆರೆಯ ದಾರಿಗುಂಟ ಎದುರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ತಪ್ಪಿದರೆ ಕಟ್ಟಾ ಮಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಮೃದು ಹೃದಯಿಯೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಮುಂಡಾಸದ ಎಂಕಪ್ಪಾಚಾರ್ಯರು 'ಗೋವಿಂದೇತಿ ಸದಾ ಧ್ಯಾನಂ, ಗೋವಿಂದೇತಿ ಸದಾ ಜಪಂ' ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಗಲಗಲ ಅನ್ನುವ ಚಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಾವಿಯ ತಣ್ಣೀರು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದು ನಿತ್ಯದ ದೃಶ್ಯವಾಗಿದ್ದವು.

ಹೊತ್ತೇರಿದಂತೆಲ್ಲ ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯಲು ಬರುವ ಹೆಂಗಸರಿಂದ ದನಗಳ ಮೈ ತೊಳೆಯಲು ಬರುವ ಗಂಡಸರಿಂದ ಗಿಡುಗುಡಲಾರಂಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆರೆಯಂಚಿನ ನಿರ್ಜನವೆ ನೋಡದ ತಟದಲ್ಲಿ ಕೊರುತ್ತಿದ್ದ ಕಪ್ಪೆಗಳು ಮುಟ್ಟುವಾಗ ಕೆರೆಯ ನೀರು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಮುಟ್ಟುವಾಗ ಮುಟ್ಟುವ ಎಂದು ನೀರಿಗೆ ಜಿಗಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. -ಸೀಟು ಹೊಡೆದೊಡನೆ ಈಜುಗೋಡದಲ್ಲಿ ಪೈ ತೊಡೆಯುವ

ಸ್ವರ್ಧಾಳುಗಳಂತೆ. ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳು ಕುಟ್ಟುಡುಗೆಯಲ್ಲಿಯೋ ಬರಿ ಉಡುದಾರದಲ್ಲಿಯೋ ಕೂತು ನೀರಿಗಿಳಿಯಲು ಕಾತರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಮೇಗಳ ಒಣೆಯ ಪಡ್ಡೆ ಹುಡುಗಿಯೊಂದು ತಾನು ಉಟ್ಟಿದ್ದ ಲಂಗ-ಪರಕಾರದಲ್ಲಿ, ಎರಗಚ್ಚೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಎಮ್ಮೆ ಮಣಕದೊಂದಿಗೆ ನೀರಿಗಿಳಿದು, ಅದರ ಬಾಲ ಹಿಡಿದು ಈಜಿ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ದಡದಲ್ಲಿದ್ದ ದನಗಾಹಿ-ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ ಆಕೆಯ ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇಕಿ ಹಾಕಿ ಸೀಟಿ ಹೊಡೆದು ಹೋ ಎಂದು ಅರಚಿ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದಡಕ್ಕೆ ಬಂದ ಆಕೆ ನೀರು ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮೈ ಮೇಲಿದ್ದಂತೆ ಹಿಂಡಿ ಆರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಲೇ ಹುಡುಗರೆಡೆಗೆ ಕಡೆಗಣ್ಣು ನೋಟದಲ್ಲಿ ಮುಗುಳುನಗೆ ಬೀರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಂಥಾ ಎದೆಗಾತಿ?

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹುಡುಗ ತನ್ನ ಮುದ್ದಿನ ನಾಯಿಯನ್ನು ಪುಸಲಾಯಿಸಿ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು, ಬಳಿ ಸಾರಿದೊಡನೆ ಅದನ್ನು ಅನಾಮತ್ತಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಕೆರೆಗೆ ಎಸೆದು ದಡಕ್ಕೆಬಾರದಂತೆ ಕೂಗಿ ಅದರತ್ತ ಕಲ್ಲು ಬೀರಿದ. ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿದಂತಾದ ಅದು ಜೀವಭಯ ದಿಂದ ಮುಖ ಮೇಲೆತ್ತಿಹಿಡಿದು ನಾಕೂ ಕಾಲಿಂದ ನೀರು ತುಳಿಯುತ್ತ ನಿರ್ಜನ ದಂಡೆಯತ್ತ ಈಜಿ ಪಾರಾಗಿ, ಅಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿನಿಂತು ಬಿಸಿಲು ಕಾಯಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಡದೇ, ಇವನು ಕುರ್ಯೋ ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತ ಮತ್ತೆ ಹತ್ತಿರ ಹೋದೊಡನೆ, ಹುಷಾರಾಗಿದ್ದ ಅದು ನಿನ್ನ ಸಹವಾಸ ಸಾಕು ಎನ್ನುವಂತೆ ಅಷ್ಟು ದೂರಕ್ಕೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು. ದೂರದ ಎದುರು ದಡದಲ್ಲಿ ಸಾಬರ ಹುಡುಗರು ಗಳಿಗೆಗೊಮ್ಮೆ ಬೀಡಿ ಸೇದುತ್ಸ ಮೀನಿಗಾಗಿ ಗಾಳ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ತಪೋನಿರತರಾಗಿದ್ದರು.

ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಸದರಿ ಕೆರೆ ಮಳೆಯಿಲ್ಲದೇ ಪೂರ್ತಿ ಒಣಗಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ಅದರ ಜೊತೆಕರುಳಬಳ್ಳಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನನಗೆ ಅದು ಹಾಗೆ ಚೆತ್ತಾಗಿರುವದನ್ನು ನೋಡಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಕ್ಕಳಿಗಟ್ಟಿದ ಗಾಯದಂತೆ ಕೆರೆಯಂಗಳದ ಗೋಡು ಮಣ್ಣು ಬಿರುಕುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಕೆರೆಯ ಆಚೆಯ ಬದಿಯ ತೋಟ-ಪಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸ ಬೊಗಸೆಗೆ ಹೋಗುವ ಜನರು ಅಡ್ಡದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೆರೆಯಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದಾಡಿದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಆ ಕಾಲುದಾರಿಗಳು ದೂರದಿಂದ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಬರೆ ಹಾಕಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

ನಿತ್ಯದಂತೆ ಅವತ್ತೊಂದು ದಿನ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಒಣಗಿದ್ದ ಆ ಕೆರೆಯಂಗಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದ ನಾನು ಬರೀ ಚಡ್ಡಿಯ ಮೇಲೆ (ವಾಚಕರು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು, ನನಗಾಗ ಬನಿಯನ್ ಹಾಕುವ ಪರಿಪಾಠವಿರಲಿಲ್ಲ ಅನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅದನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವ ಚೈತನ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ) ಐದಾರು ಸುತ್ತು ಹಾಕಿ ಬರುವ ಹಠ ತೊಟ್ಟು ಎಂದಿನಂತೆ ದಮ್ಮುಕಟ್ಟಿ ಓಡಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದೆ.

ಒಂದು ಸುತ್ತು ಎರಡನೇ ಸುತ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕಾಲ ಬುಡದಲ್ಲಿ ದಪ್ಪನೆಯ ಸೇದೋ ಹಗ್ಗವೊಂದನ್ನು ಯಾರೋ ರಭಸವಾಗಿ ಎಳೆದಂತಾಗಲು ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದು ಅಷ್ಟು ದೂರ ಚಂಗನೇ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಎರಡೂವರೇ ಮಾರು ಉದ್ದದ ಕೆರೆ ಹಾವೊಂದು ಸರಭರ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಎದೆ ಝಲ್ಲೆಂದಿತು. ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ

ಗಡಬಡಿಸಿ ನೆಲದ ಬಿರುಕುಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆ ತೋರಿಸುವುದು, ಅಲ್ಲಿ ತಾವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದೊಡನೆ ಹೊರ ಬಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಬಿರುಕಿಗೆ ತಲೆ ಹೋಗಿಸುತ್ತ ಅದು ತಲೆಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇನಾದರೂ ನಾಗರ ಹಾವಾಗಿದ್ದು, ಅರಿಗತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಗತಿ? ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಅಂದು ಬಚಾವಾಗಿದ್ದೆ. ಬೆಳಗಿನ ಚಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಬೆವರು ಕಿತ್ತು ಎದೆ ಡವಡವಗುಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವತ್ತಿನಿಂದ ಒಣಗಿದ್ದ ಈ ಕೆರೆಯಂಗಳದಲ್ಲಿ ಓಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟೆ. ಎನಿದ್ದರೂ ಕೆರೆ ಎರಿಗುಂಟ ಕಾಲುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುಹಾಕಿ ಬರುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಕೆರೆ ಒಣಗಿ ಕುಷ್ಟರೋಗಿಯಂತೆ ಕಂಡರೂ ನನಗದರ ಸಹವಾಸ ಕಳಕೊಳ್ಳಲು ಮನಸ್ಸು ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತು ತಪ್ಪಿದರೆ, ಸಂಜೆಯ ಗೋಧೋಳಿ ಸಮಯದಲ್ಲಾದರೂ ಕೆರೆ ಎರಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಹವಾಸಿರಿ ಅನುಭವಿಸುವುದು ನನಗೊಂದು ಗೀಳಾಗಿತ್ತು.

ಕಳೆದ ಮಾರ್ಚ್ ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಊರಿಗೆ ಭೇಟಿಯಿತ್ತಾಗ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಕೆರೆಯ ಕಡೆ ನಡೆದೆ. ಕೆರೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಜನ ಸೇರಿದ್ದರು. ಹೊಳೆತುವ ಕಾರ್ಯ ಭರದಿಂದ ನಡೆದಿತ್ತು. ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಕೆರೆಗೆ ಕಳೆದ ವೈಭವದ ದಿನಗಳು ಮರಳಿಸುವ ಕನಸು ಕಂಡು ಪುಳಕಿತಗೊಂಡೆ. ಮಂಜೂರಾದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಶೇ. ಐವತ್ತರಷ್ಟು ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದರೂ ಕೆರೆಯ ಪಾತ್ರ ಹಿಗ್ಗುತ್ತದೆಂದು ಜನ ಅಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆದರೆ, ಎಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಸುರಿದ ಬೀಜ ಮಳೆಯ ಧಾರಾಕಾರದಿಂದಾಗಿ ಜನ ವ್ಯಥೆಪಟ್ಟರು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾರ್ಚ್-ಎಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಜಮಾಯಿಸಿ ಗರ್ಭಗಟ್ಟುತ್ತವಂತೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವೇನಾದರೂ ಸುರಿದುಬಿಟ್ಟರೆ ಖಾಲಿಯಾಗಿ ಮುಂದೆ ಮಳೆಗಾಲ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕೃಷಿಕರ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ. ಎಣಿಸಿದಂತೆ ಅದೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಈ ವರ್ಷ ಮುಂಗಾರು ಪೂರ್ತಿ ಕೈ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಚೂರು ಚೂರು ಹೊಳೆತ್ತಿದ್ದ ತಗ್ಗುಗಳಲ್ಲಿ ಅಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಸುರಿದ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು. ಬೆಂದ ಮನೆಯ ಗಳ ಹಿರಿದಂತೆ ನೀರು ತಂಬಿದ್ದ ಆ ಗುಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಳಕಾಲುರಿ ಟೀಪು ಹಿಡಿದರು. ಒಂದಕ್ಕೆ ಮೂರರಷ್ಟು ಸುಳ್ಳು ಅಳ ತೋರಿಸಿ ದುಡ್ಡು ಬಾಚಿದರು. ಕೆರೆಯ ಬಾಬತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರ್ಯಾರು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಕೆರೆದುಕೊಂಡರೋ ಅದು ಹೋರನೋಟಕ್ಕೆ ಕಾಣುವಂಥದ್ದಲ್ಲ. ಅಕಾಲಿಕ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಹೊಳೆತುವ ಕಾಮಗಾರಿ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣು ತೊಳೆದಂತೆ ವೃಥಾವಾಯಿತು. ಯಾತಕ್ಕೆ ಮಳೆ ಹೋದವೋ ಎಂದು ಕೃಷಿಕರು ಮಳೆಗಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮುಗಿಲತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ಕಂಗಾಲಾದರು. ಕೆರೆ ಮೂಕಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯಿತು.

ಮೊನ್ನೆ ಗೌರಿ - ಗಣೇಶನ ಹಬ್ಬದ ಮುನ್ನಾ ದಿನಗಳಂದು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬೀದಿಗಳು ದ್ದಕ್ಕೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಡೆ ಟನ್ನುಗಟ್ಟಲೇ ತೂಗಬಲ್ಲ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಮಣ್ಣಿನ ಗಣಪತಿಗಳು ಕಾದು ಕೂತಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲಸೂರು ಕೆರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕನಿಕರ ಮೂಡಿತು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೇ ಮಿಲಿಟರಿಯವರು ಅದರ ಹೊಳೆತ್ತಿದ್ದರು.

ಕೃಪೆ: ಹೊಸತು

ಹಂಬಲ-1

ಈ ಸುಂದರ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ

೨ ಅಬ್ಬಾ ಮೇಲಿನ ಮೃಗ

ಧರ್ಮ ಸೈತಾನವಲ್ಲ ಕೊಲ್ಲುವವನಲ್ಲ ದೇವರು
ಸುಮ್ಮನುಮ್ನೇ ಕಟ್ಟಾಡುವರು ಬದುಕ
ಲೊಲ್ಲದವರು
ಕಟ್ಟುವುದಿದೆ ಈ ಸುಂದರ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಇನ್ನಾನಿಯತ್ ಮಹಲು
ಮೋದರತೆಯ ತುಂಬು ಹೊಳೆ ಹರಿಸಬೇಕಿದೆ
ಕಟ್ಟುಹಸಿರಿನಲಿ ಜೀವ ಗಂಧದ ಹೂಕುಸುರು
ನಲಿಸುವ ತುಡಿತವಿದೆ
ಆದರೆ ಮೂಗು ತೋರುತ್ತಾಳೆ ಜಾತಿ ಎಂಬ ಬೆನಾಲಿ
ನಿಮ್ಮದಿ ಕೆಡಿಸುತ್ತಾಳೆ ಗಬ್ಬು ಗಾಲಿನಲಿ
ಇವರದು ಕೇಸರಿ, ಅವರದು ಹಸಿರು,
ನಿಳಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರದು
ನಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೂ ಸ್ವಂತದ್ದೇ ಧ್ವಜ
ನುತ್ತುವರು, ತಮ್ಮ ಪಾಡೆ ಕಿರುಚುವರು
ಗುರುಳದೇ ನರಳಿದರೇನು ಅತೋಕ ಚಕ್ರ ?
ನುತಾಂಧ ಬುದ್ಧಿಯೇ ವಕ್ರ !
ಅಷ್ಟಾಭಿಮಾನದ ತ್ರಿವರ್ಣ ಧ್ವಜ ವಂದನ,
ಪಾರತೀಯತೆ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿಸುವ 'ಜನಗಣಮನ'
ದಾರೆ ಜಹಾಂಸೆ ಅಬ್ಬಾ' ಗೀತೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಿದೆ.
ನಾದಲ ಗೌರವ ಸಮ್ಮಾನ.
ವರಿಗೆ ಅವರವರದೆ, ಇವರಿಗೆ ಇವರಿವರದೇ
ವ್ಯಾಂತ, ಹೃದಯ ಕೆಡಿಸುವ ಕೋಮು ಭ್ರಾಂತ
ನುತ್ತು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಇತಿಹಾಸದ ಹುಡುಕಾಟ

ಅಭಿಯಾನ, ಯಾತ್ರೆ, ಪೂಜೆ, ಆರತಿ ಜುಲೂಸ್
ಜೀವಸಂಕುಲ ಕೊಲ್ಲಲು ಸರಳ ಸೂತ್ರ,
ನೇಪಥ್ಯದಲಿ ಅಸುರಿಗಳ ಪಾತ್ರ,
ಚೂರಿ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡವನು ಹಿಂದೂವೋ?
ಮುಸ್ಲಿಮನೋ? ಜೈನನೋ.....ಬೌದ್ಧನೋ
ತಿಬ್ಬಿನೋ? ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನೋ? ಕೆಂಪು ರಕ್ತ
ಚೆಲ್ಲಾಡಿದ್ದು ಅಲ್ಲ ಮಿಥ್ಯ
ಅದು ಒಂದಾಗಿ ಹರಿದದ್ದು ಸತ್ಯ
ಸತ್ತವರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಹೆಚ್ಚು ?
ರಕ್ತಸಿರಿಗೆ ತಲೆಗಳೆಬ್ಬಿಕೆಯ ಹುಚ್ಚು
ಹೆಣವಾಗುವ ಪವಿತ್ರ, ಜೀವಗಳ
ರುಂಡಮಾಲೆ ಧರಿಸುವ ಕಿಚ್ಚು
ಪ್ರೀತಿಯ ಸೋದರರೆ
ಬೀಸುಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಇಂದಿನ ರಾಜಕೀಯ
ಪುಡಿ ಮಾಡದೇ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ
ಅಧಿಕಾರ, ಪುರೋಹಿತತಾಹಿಗಳು
ಬೆಳಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಹೊಸ ಸೂರ್ಯನನ್ನು
ವಿಷಯದ ಹೊರತು ಅಮೃತ ಕುಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ
ನಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದರೆ ಬೆಳಕು;
ಪ್ರೀತಿಯ ಬದುಕು
ಸಮಾನತೆ ಹಗ್ಗ ಹಚ್ಚದೆ ಎಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ
ವಕತೆಯ ತೇರು
ತೆಳೆಯಬೇಕಿದೆ ನಾವು ಭಾರತೀಯರು.

೧ ಪ್ರಕಾಶ ಗ ಖಾಡೆ

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈಗ ಚುಟುಕು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಭರಾಟೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಹಿರಿಯ ತಲೆಮಾರಿನ ಕವಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಇವತ್ತು ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಯುವಜನಾಂಗ ಈ ಬಗೆಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದು ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಉಳಿದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತುಂಬಬಲ್ಲ ರಚನೆಗಳು ಎನಿಸಿದ್ದ ಈ ಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇವತ್ತು ಒಂದು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಚುಟುಕು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗುತ್ತಿರುವ ಬರಹಗಾರರೊಂದಿಗೆ ಓದುಗ ಓದಬಲ್ಲ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಚುಟುಕು ರಚನೆಗಳ ಸುಗ್ಗ ಭರ್ಜರಿಯಾಗಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಚುಟುಕು ಕವಿತೆಗಳ ಆಕರ್ಷಣೆಗೆ ಅದರ ಆಕೃತಿ ಮತ್ತು ನೇರವಾದ ನಡೆಯೇ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರಣ. ಕೆಲ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕವಿ ಹೇಳಬಲ್ಲ ಪಂಗತಿಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ, ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಹೇಳುವುದು ಇದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ. ಈ ಬಗೆಯ ರಚನೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮೆಗಡಿಗಳ ಕಟ್ಟಳೆಗಳಿಲ್ಲ. ಯಾರುಬೇಕಾದರೂ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವದೇ ವಸ್ತುವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಸಹೃದಯರನ್ನು ಕೆಲಕ್ಷಣ ಚಿಂತನೆಗೆ ತೊಡಗಿಸಬೇಕು.

ಚುಟುಕು ರಚನೆ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಷರಸತ ಕವಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ರಚನೆ ಆಗುವಂಥದ್ದು ಅಲ್ಲ. ಅದು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಅನಕ್ಷರಸ್ತ ಜನರ ಆಡುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಅನುಭವಸ್ಥ ಜನ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಅನೇಕ ನಾಣ್ಯಡಿಗಳು ಗಾದೆಯ ಮಾತುಗಳು ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಚುಟುಕು ರಚನೆಗಳನ್ನೆ ಹೋಲುತ್ತವೆ.

ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಮೂಲಕ ನನ್ನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಜನರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅವರ ವೃತ್ತಿ ಮನೋಭಾವದ ಮೂಲಕ ಅವರನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬದುಕಿಗೆ ಆಧಾರವಾದ ಬಗೆಗೆ ನಮ್ಮ ಜನಪದರ ಒಂದು ನಾಣ್ಯಡಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಬಿದ್ದ ಕಲ್ಲು

ಅಗಸಗೆ

ಎದ್ದ ಕಲ್ಲು

ಪೂಜಾರಿಗೆ

ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಲ್ಲು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಿಯಾ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ . ಇರುವ ಕಲ್ಲು ಒಬ್ಬನು ಬಟ್ಟೆ ತೊಳೆಯುವ ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ಬಳಸಿ ಕೊಂಡರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಅದನ್ನು ದೇವರು ಮಾಡಿ ಅದರ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಭಕ್ತರಿಂದ ಬರುವ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥ ಅಪೂರ್ವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಮೂಡಿಸುವ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ರಚನೆಗಳು ಜನಪದರ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ

ನಮ್ಮ ಜನಪದರು ಬದುಕನ್ನು ಅರೆದು ಕುಡಿದು ಅನುಭವಾಮೃತವನ್ನು ನಮಗೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ಪದಗಳು ಬಿಂದಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಲನ್ನು ತುಂಬಿದಂತೆ ಆಗಿವೆ. ಅವರ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಬೇಕಾದರೆ, ಅದರ ಹಿಂದೆ ಹಲವಾರು ಜನರ ಅನುಭವಗಳ ಹೆಪ್ಪು ಮುರಿಯುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಡೆಗೋಲಿನಿಂದ ಬೆಣ್ಣೆ ತೆಗೆಯುವವ ಹೊಮ್ಮಿಸಿದ ಮಿಂಚುಗಳು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹಲವರ ಜ್ಞಾನ ಒಬ್ಬನ ವಿವೇಕವಾಗಿ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ.

ಯಾವುದೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸರಿದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಗುರಿ ಇರಬೇಕು. ಈ ಮಾತನ್ನು ನಮ್ಮ ಜನಪದರು ತುಂಬಾ ಸೊಗಸಾಗಿ ತಮ್ಮ ಒಂದು ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಅದು ಹೀಗಿದೆ.

ಹಿರೇರಿಲ್ಲದ
ಮನಿ ಅಲ್ಲ
ಗುರು ಇಲ್ಲದ
ಮಠ ಅಲ್ಲ

ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸರಿದಾರಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರುವ ಮುಖಂಡತ್ವವನ್ನು ಈ ರಚನೆ ಸಾರುತ್ತದೆ. ಮನೆ ಮತ್ತು ಮಠಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕೇಂದ್ರೀಕರ್ತ ಬದುಕನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ .

ಇಂದು ರಚನೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ಚುಟುಕುಗಳು ನಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಎಳು ಬೀಳುಗಳನ್ನು ಇವು ಪ್ರತಿ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇಂದು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಪಿಡುಗುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗೆಯ ರಚನೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಜನಪದರಲ್ಲೂ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ

ಅಮ್ಮನವರು
ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ
ಅಯ್ಯನವರು
ಚಟ್ಟಕ್ಕೆ ಎರಿದರು

ಇದು ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ವಿಡಂಬನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ರಚನೆ. ವಯಸ್ಸಿನ ಅಂತರ ಅರಿಯದೆ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿ ಕೈತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಜನರ ಮುಖಕ್ಕೆ ರಾಚುವಂತೆ ಈ ರಚನೆಯನ್ನು ಜನಪದರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ರಚನೆ ಹೀಗಿದೆ

ಅಡುವ
ಹುಡುಗಿಗೆ
ಕಾಡುವ
ಕೂಸು

ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಮಾಡಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೂಡುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆಡಿನಲಿದಾಡ ಬೇಕಾದ ಹೆಣ್ಣುಮಗು ಸಂಸಾರದ ಭಾರ ಹೊರುವ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಈ ರಚನೆ ಸಾರುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಜನಪದರ ಜ್ಞಾನ ಅಗಾಧವಾದುದು. ಪುರಾಣ ಇತಿಹಾಸಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರ ಅನುಭವದ ನುಡಿಗಳು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ.

ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದ
ರಾವಣ ಕೆಟ್ಟ
ಮಣ್ಣಿನಿಂದ
ಕೌರವ ಕೆಟ್ಟ

ಎಂಬ ಮಾತು ದುಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅವನತಿಯನ್ನು ಬಯಲು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಅಸೆಗೆ ಪಕ್ಕಾದ ಮನಸ್ಸು ಅದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ತೊರುವ ದುರುಳತನ ಮತ್ತು ಅವನತಿಯ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಈ ರಚನೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ತವರು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವ ಮತ್ತು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಅನೇಕ ರಚನೆಗಳು ನಮ್ಮ ಜನಪದರಲ್ಲಿವೆ. ತವರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರಿಯದು ಪ್ರಧಾನ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನ. ಸ್ತ್ರೀ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತುವ ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ಜನಪದ ರಚನೆಗಳು ಅವಳ ಬದುಕನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ವಿಶ್ವಕೋಶಗಳಾಗಿವೆ.

ಗಂಜೀಯ
ಕುಡಿದರು
ಗಂಡನ
ಮನಿಲೇಸು

ಎಂಬಲ್ಲಿ ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಆಸ್ತಿ ಇದ್ದರೂ ಅದು ಅವಳಿಗೆ ಕೊನೆಯ ತನಕ ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ . ಆದರೆ ಗಂಡನ ಮನೆಯೇ ಅವಳ ಆಸ್ತಿ. ಅದು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಉಳಿಯುವಂತಹದು . ಯಾರ ಹೋಗಿಲ್ಲದೇ ಉಣ್ಣುವ ಗಂಡನ ಮನೆಯ ಗಂಜಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬುದು ಜನಪದರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಈ ರಚನೆ ತೆರೆದು ತೋರುತ್ತದೆ .

ಅನೇಕ ಗಾದಿಗಳು ಜನಪದರ ಬದುಕನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರುವ ಶಕ್ತಿಯುತ ಪದಪುಂಜಗಳಾಗಿವೆ.

ಕಲ್ಲಲ್ಲಿ

ಇಟ್ಟವನ

ಬೆಲ್ಲದಲ್ಲಿ

ಇಡಬೇಕು

ಎಂಬ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾಕಾರ ಮಾಡಿದರೂ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿ ಮನಗೆಲ್ಲಬೇಕೆಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ.

ಇಂದು ರಚನೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಚುಟುಕುಗಳು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅವಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಜನಪದರ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಜನತೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಾಗಿರುವ ಈ ಬಗೆಯ ರಚನೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ನಡೆಯುವ ನಾಣ್ಯಗಳು. ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯತ್ತ ವಾಲ್ತುರುವ ಇಂದಿನ ಚುಟುಕುಗಳು, ಹನಿಗವನಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾದರೂ ಅವು ಬಯಸುವ ಲಯಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ ಜನಪದರ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿರುವ ಅಪಾರ ಪದಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟರೆ ಸಿಗುವ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳ: ರಾಶಿ ಅಚ್ಚರಿ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಯ ಬರಹಗಾರರು ಹನಿಗವನ ರಚನೆಗೆ ತೊಡಗುವ ಮೊದಲು ಜನಪದರ ಆಡುನುಡಿಯ ಸೊಗಸಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಅವರ ನುಡ್ಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು . ಅಂದಾಗ ಅಪರೂಪದ ರಚನೆಗಳು ಚುಟುಕು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ದಕ್ಕುತ್ತವೆ. ವಿಶಾಲವಾದ ಜೀವನಾನುಭವದ ರಚನೆಗಳು ನಾಲ್ಕುಕಾಲ ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಈ ಬಗೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

- 1) **ಕಿರು ನಾಟಕಗಳು**
ಲೇಖಕರು : ವಿ.ಎಸ್.ತಿರಟ್ಟಿಮಠ
ವಿನಯ ಪ್ರಕಾಶನ
ಹಲಗಲಿ - 587 121
ತಾ||ಮುಧೋಳ ಜಿ|| ಬಾಗಲಕೋಟೆ.
ಬೆಲೆ ರೂ. 25/-
- 2) **ತುಳುಕು (ಕವನ ಸಂಕಲನ)**
ಲೇಖಕರು : ಎಂ.ಡಿ. ವಕ್ಕುಂದ
ಬೆಲೆ ರೂ. 35/-
- 3) **ಬಾಯಾರಿಕೆ (ಕವನ ಸಂಕಲನ)**
ಲೇಖಕರು : ಡಾ.ವಿನಯಾ
ಬೆಲೆ ರೂ. 25/-
- 4) **ಬಂದೂಕಿನ ಮನುಷ್ಯ (ಕವನ ಸಂಕಲನ)**
ಲೇಖಕರು : ಡಾ|| ಬಸವರಾಜ ಕುಂಬಾರ
ಬೆಲೆ ರೂ. 25/-
- 5) **ಬಿಳಿ ಮುಗಿಲ ಕೆಳಗೆ (ಕವನ ಸಂಕಲನ)**
ಲೇಖಕರು : ಸಿ.ಜಿ. ಹಿರೇಮಠ
ಬೆಲೆ ರೂ. 35/-
(ಮೇಲಿನ ನಾಲ್ಕು ಪುಸ್ತಕಗಳ
ಪ್ರಕಟಣೆ-ಲಡಾಯಿ ಪ್ರಕಾಶನ,
42 ಪ್ರಸಾದ ಲಾಜ್
ಗದಗ - 582101
- 6) **ಪ್ರೀತಿ ಬದುಕಿನ ಹಾಡು (ಕವನ ಸಂಕಲನ)**
ಲೇಖಕರು : ಅಬ್ಬಾಸ ಮೇಲಿನಮನಿ
ಆಸ್ತಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹುಸೇನಪೇಟೆ
ಗುಲೇದಗುಡ್ಡ-587 203.
ಜಿ. ಬಾಗಲಕೋಟೆ
ಬೆಲೆ ರೂ. 36/-

- ★ ಉತ್ತಮ ಲೇಖನ-ಕವನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಣೆಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿ
- ★ ಬರಹಗಳು ದುಂಡಾಗಿ ಕೈಬರಹದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಬೆರಳಚ್ಚು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು.
- ★ ಬರಹದ ಜೊತೆ ಸ್ವವಿಳಾಸದ ಅಂಚೆ ಕಾರ್ಡ್ ಇರಲಿ. ಸ್ವೀಕೃತಿ-ಅಸ್ವೀಕೃತಿಯನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಒಳಗೆ ತಿಳಿಸಲಾಗುವುದು.
- ★ ಅಸ್ವೀಕೃತ ಬರಹಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯ ಬಯಸುವವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ಟಾಂಪ್ ಲಗತ್ತಿಸಿದ ಸ್ವವಿಳಾಸದ ಲಕೋಟೆ ಇರಿಸಬೇಕು.
- ★ ಅನುವಾದಿತ ಲೇಖನ, ಕವನ, ಪ್ರಬಂಧ ಕಳುಹಿಸುವವರು ಮೂಲ ಲೇಖಕರ ಅನುಮತಿ ಪತ್ರದ ಝರಾಕ್ಷ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

ವಿಳಾಸ

ಡಾ. ಮೈನುದ್ದೀನ ರೇವಡಿಗಾರ
ಸಂಪಾದಕರು : ಹಂಬಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಸಿಕ
ಪ್ರಧಾನ ಅಂಚೆ ಕಚೇರಿ ಹಿಂದೆ
ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದ ಹತ್ತಿರ ಬಾಗಲಕೋಟೆ
ದೂರವಾಣಿ : 427027 (0835)

★★★★

- ★ ಹಂಬಲದ ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ
ರೂ. 100/- ಸಂಪಾದಕರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ
ಎಂ.ಓ. ಇಲ್ಲವೇ ಕ್ರಾಸ್ ಡಿ.ಡಿ.
ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

★★★★

- ★ ಚಂದಾದಾರರಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಿ
ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಚಂದಾದಾರರಾಗಿಸಿ

★★★★

ಸಾದರ ಸ್ವೀಕಾರ ಮತ್ತು
ವಿಮರ್ಶೆಗಾಗಿ ಹೊಸ
ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ಎರಡು ಪ್ರತಿ
ಕಳುಹಿಸುವುದು.

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯ ಲೇಖಕರು

- ★ ಡಾ. ವೆಂಕಟಗಿರಿ.ದಳವಾಯಿ
ಕನ್ನಡ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿಭಾಗ
ಬಸವೇಶ್ವರ ಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ
- ★ ಡಾ.ಎಸ್.ಎಸ್.ಅಂಗಡಿ
ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ,
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ
- ★ ಡಾ. ವೀರೇಶ. ಬಡಿಗೇರ
ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ,
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ
- ★ ಈರಪ್ಪ. ಎಮ್.ಕಂಬಳಿ
ಸಂಶೋಧನಾಧಿಕಾರಿ
ಭಾಷಾಂತರ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ
ಕಾವೇರಿ ಭವನ ಎಫ್ ಬ್ಲಾಕ್
ಬೆಂಗಳೂರು
- ★ ಪ್ರಕಾಶ್ ಗ. ಖಾಡೆ
ಜಯನಗರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ
- ★ ಅಂಬಾದಾಸ ವಡೆ
ಕಪ್ಪಡ ಬಜಾರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ
- ★ ಬಸವರಾಜ ಸೂಳಿಬಾವಿ
42 ಪ್ರಸಾದ ಲಾಜ್
ಗದಗ
- ★ ಸತ್ಯಾನಂದ ಪಾತ್ರೋಟ
ಕಾರಿಹಳ್ಳಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ
- ★ ಎಮ್.ಡಿ.ವಕ್ಕುಂದ
ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜು
ಸವಣೂರು
- ★ ಅಬ್ಬಾಸ ಮೇಲಿನಮನಿ
ಹುಸೇನ ಪೇಟ, ಗುಲೇದಗುಡ್ಡ
ಜಿ|| ಬಾಗಲಕೋಟೆ
- ★ ವಿಭಾ ತಿರಕಪಡಿ
ಕುಬಸದ ಗಲ್ಲಿ, ಮಹಾಲಿಂಗಪುರ
- ★ ಕೃಷ್ಣ ಕೋರಾ
ಸ್ಟೇಶನ್ ರೋಡ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ
- ★ ಡಾ. ವಿನಯಾ
ಪ್ರವಾಚಕರು
ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜು
ಸವಣೂರು
- ★ ಡಾ. ಕಾ. ರಾಮೇಶ್ವರಪ್ಪ
ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು
ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು
ಇಲಾಖೆ ಮಂಡ್ಯ
- ★ ಎ.ಎಮ್.ಬಿರಾದಾರ
ಗಾಣಿಗರ ಸಂಘದ ಹತ್ತಿರ
ಬಾಗಲಕೋಟೆ
- ★ ಡಾ. ಮಹಾಂತೇಶ. ಮಲ್ಲನಗೌಡರ
ಅಧ್ಯಾಪಕರು
ಸರ್ಕಾರಿ ಪ.ಪೂ. ಕಾಲೇಜು, ಕೊಪ್ಪಳ

ಹಂಬಲದ ಹಂದರ

ಚರ್ಚಾವೇದಿಕೆ

ಇದು ಬರಹಗಾರರು ಒಂದು ವಿಷಯಕವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟು
ಎಂದಿಡೆ ಕೂಡಿಟ್ಟ ಚಿಂತನೆಗಳ ಸರಣಿ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬರೆಯಬಹುದು. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಒಂದು
ವಿಷಯ. ಒಂದು ಪುಟಕ್ಕೆ ಮೀರದಂತೆ ಬರೆದುಕಳಿಸಿ. ಆಯ್ದ ಬರಹಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ
ಕಟಿಸಲಾಗುವುದು. ಅಕ್ಷೋಬರ ತಿಂಗಳ ವಿಷಯ : ದೇಶೀ ಚಳುವಳಿ. ಕೊನೆಯ ದಿನಾಂಕ
-10-2002 ಸಂಪಾದಕರ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು.

ಹಂಬಲ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಸಿಕ

ಸಂಪಾದಕ: ಡಾ. ಮೈನುದ್ದೀನ ರೇವಡಿಗಾರ

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದು .....

ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಈಗ ಅಡಿ ಇಡುತ್ತಿರುವ ಹಂಬಲ ಈ ನಾಡಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದ ಒಂದು ಅದಿಕ್ಕುತ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಹಂಬಲ. ರಾಜಧಾನಿಯಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಅದಿಕಾಲದಿಂದ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿರುವ ಬೆಳವಲ ನೀಮೆಯ ಗಟ್ಟಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಭರವಸೆಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಮೊದಲ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ತರುಣ ಬರಹಗಾರರು ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ, ಚಿಂತನಾರ್ಹ ಬರಹಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೌಲ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜಾಗರೀಕರಣದ ಅಭ್ಯರದಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮ, ಜನಪದರ ಮರೆಯಾಗಿತ್ತಿರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ "ಪಿರಣಿ" ಶಬ್ದದ ಸುತ್ತ ಸಂಶೋಧನಾ ನೋಟ, ಚುಂಬನದ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಚೇತೊಹಾರಿ ಚಿಂತನೆ, ಹುಟ್ಟುರಿನ ಕೆರೆಯ ನೆನಪುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು, ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತಿರುವ ಚುಚುಕು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದ ಜನಪದದ ಮೂಲದ ಮರು ಮೆಲಕು..... ಹೀಗೆಲ್ಲ ಬರಹಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಗರಿಗರವೆ ಇವೆಲ್ಲ ಖಂಡಿತ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಲಯದ ಚಿಂತನೆಯ ಮೂಲಕ್ಕೆ ನೆಲೆ ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಜನಪ್ರಿಯರಾದ ಕವಿಗಳ ಕವಿತೆಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ.

ತುಂಬಾ ಗಡಿಬಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದೇವೆ ಒಂದೆಡೆ ಬಾಗಲಕೋಟೆಯ ಮುಳುಗಡೆಯ ಮಾತುಗಳು ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಹದಿಮೂರನೆಯ ರಾಜ್ಯ ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ನಿದ್ಧತೆ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಂಬಲ ಹೊರಬರುತ್ತಿದೆ. ಹಂಬಲದ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮನದಾಕಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೀವೂ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಅವಿರತದ ಹಂಬಲ.

ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಉಳಿದ ಮಾತುಗಳು

- ಸಂಪಾದಕ

HAMBALA

Kannada Monthly Literary Magazine

Editor : Dr. Mainuddin Revadigar

Behind Head Post

Near railway Station

BAGALKOT 587101

Ph: 427027 (0835)